

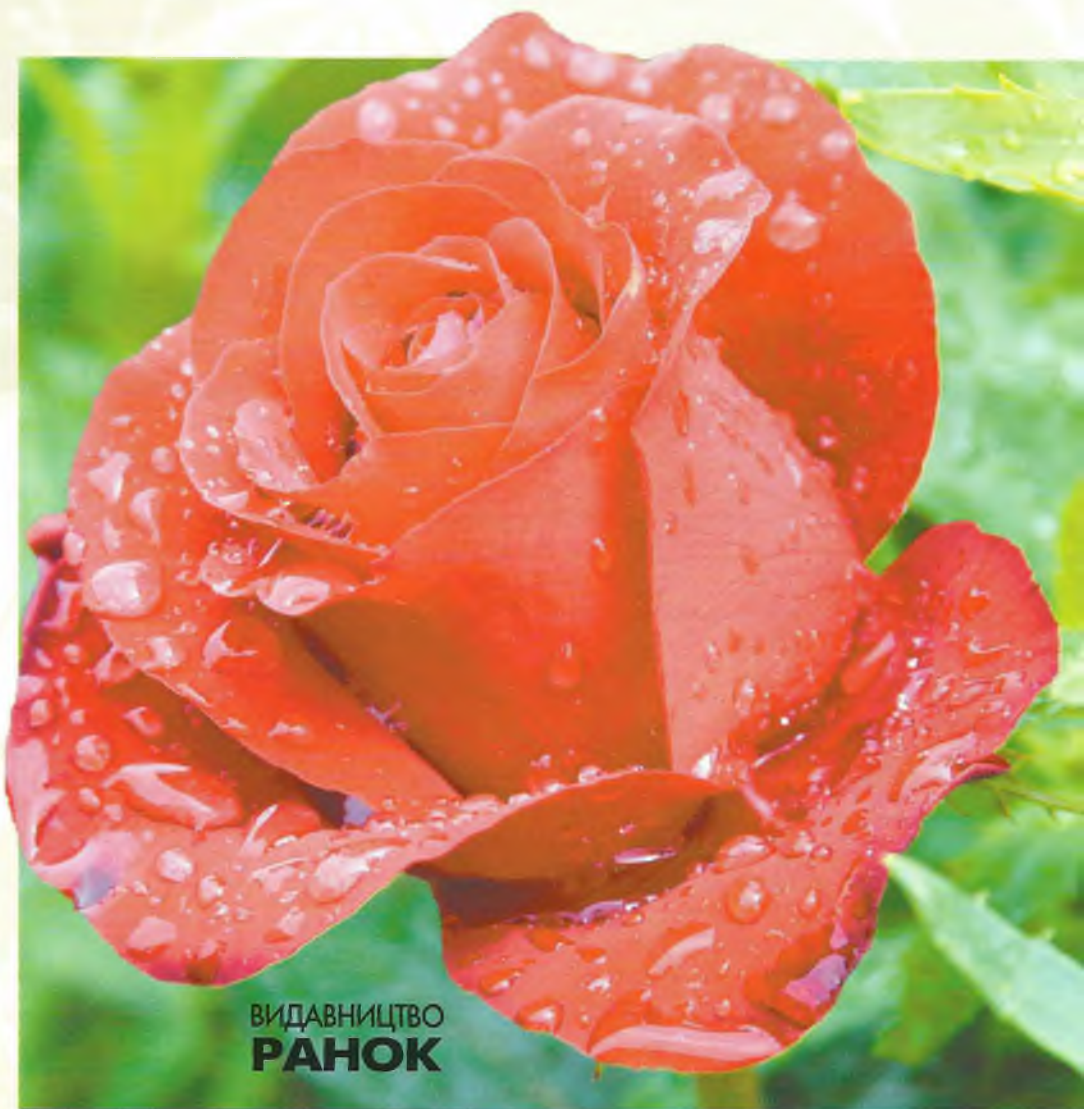
ШЕЙКІНА КАТЕРИНА

Щоденник САДІВНИКА

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

Щоденник САДІВНИКА

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

УДК 635.9
ББК 42.37
Ш 39

Шейкіна К. О.

Ш 39 Щоденник садівника. — Харків: Видавництво «Ранок», 2012. — 128 с.: іл.
ISBN 978-617-540-885-8

Вирішили зайнятися садівництвом, але не знаєте з чого почати? Хочете прикрасити свій дім, сад чи садибу? Посадіть щось своїми руками і втішайтеся плодами власної праці. Наша книга-щоденник стане добрим помічником як садівникам-початківцям, так і професіоналам у цій галузі. Сподіваємося, що наші поради допоможуть вам створити чудовий квітник або город, який по-справжньому тішитиме вас ще багато років!

**УДК 635.9
ББК 42.37**

Разом дбаємо
про екологію та здоров'я

ISBN 978-617-540-885-8

© Шейкіна К. О., текст, 2012
© ТОВ Видавництво «Ранок», 2012

Січень 5

Захищайте рослини від морозів... Закупуйте ґрунт для вирощування розсади... Висівайте насіння квітів на розсаду... Слідкуйте за зберіганням цибулин і кореневицями декоративних рослин... Підгодовуйте птахів ...

Лютий 15

Утрамбовуйте сніг навколо дерев... Обріжте слабкі і витягнуті зимові прирости у пеларгонії і підгодуйте рослини... Придбайте відсутнє насіння... Посійте насіння цибулі-порей і селери... Підгодовуйте розсаду...

Березень 23

Захищайте дерева від гризунів... Посійте на розсаду насіння томатів та перцю... Не дозволяйте застоюватися талій воді... Закінчуйте обрізку декоративних дерев і чагарників... Підгодовуйте кімнатні рослини...

Квітень 33

Зніміть обв'язку зі штамбів дерев... Звільняйте малину і ягідні чагарники від обв'язки... Пікіруйте розсаду... Починайте гартувати розсаду... Починайте щеплення дерев... Сійте під плівку салат, редьку... Посадіть картоплю...

Травень 43

Будьте готові захистити ваші посадки від заморозків... Посійте насіння цибулі, буряка, кропу... Обробіть троянди від борошнистої роси... Висівайте квасолю, кабачки, огірки і гарбузи... Підгорніть картоплю і ранню капусту...

Червень 53

Починайте живцювання декоративних і ягідних чагарників... Викопуйте тюльпани, якщо їх листя пожухле... Пасинкуйте томати, підв'язуйте їх до опор... Збирайте врожай редису, салату, полуниці...

Липень 63

Прополіть бур'яни, рихліть ґрунт... Не забувайте поливати ваші рослини... Збирайте насіння з відцвітаючих рослин... Починайте розсаджувати іриси... Збирайте і сушіть лікарські рослини... Збирайте плоди вишні і сливи...

Серпень 73

Серпень — це місяць масового дозрівання ягід, плодів і овочів... Починається збір яблук і груш... Рясно поливайте плодове дерева... Вирізуйте пагони шипшини у щеплених трояндах... Після збору врожаю малини та смородини вносьте добриво...

Вересень 83

Починайте збір врожаю обліпихи... Збирайте врожай осінніх сортів яблук і груш... Починайте квасити капусту... Висадіть цибулини нарцисів, тюльпанів, лілій і гіацинтів... Обріжте пагони малини, що відплодили...

Жовтень 93

Зберіть врожай пізньої капусти... Починайте готувати троянди до зими: підгорніть кущі, видаліть невизрілі бутони... Висаджуйте саджанці ягідних і декоративних холодостійких чагарників... Перекопайте ґрунт на грядках...

Листопад 103

Якщо ви хочете виростити сіянці деревних рослин — барбарису, кизильника, шипшини, — зберіть їх плоди... Розкладіть навколо молодих дерев і саджанців отруєні приманки, які захистять їх від гризунів...

Грудень 113

Перевірте, чи не переобтяжені гілки дерев снігом... Доглядайте за кімнатними рослинами... Підготуйте ґрунт для вирощування розсади... Починайте готуватися до новорічних свят... Купуйте ялинку. З Новим роком!

Вступ

Щоб квітучий сад тішив ваше око своєю красою, на його створення треба витратити багато зусиль, знань і часу. У цій книзі ви знайдете корисні ідеї для кожного тижня року, щодо робіт у квітниках і на терасі, створення й догляду за газонами, вирощування овочів та фруктів, а також саджанців у теплицях.

Кожен садівник хоче зробити свій сад особливим, найкращим, не схожим на інші. Для цього вам необхідно постійно робити записи про сорти рослин, плани розсадження та нотатки про те, як поліпшити свою ділянку наступного року. Тому в цій книзі є місце для поміток на кожен день року.

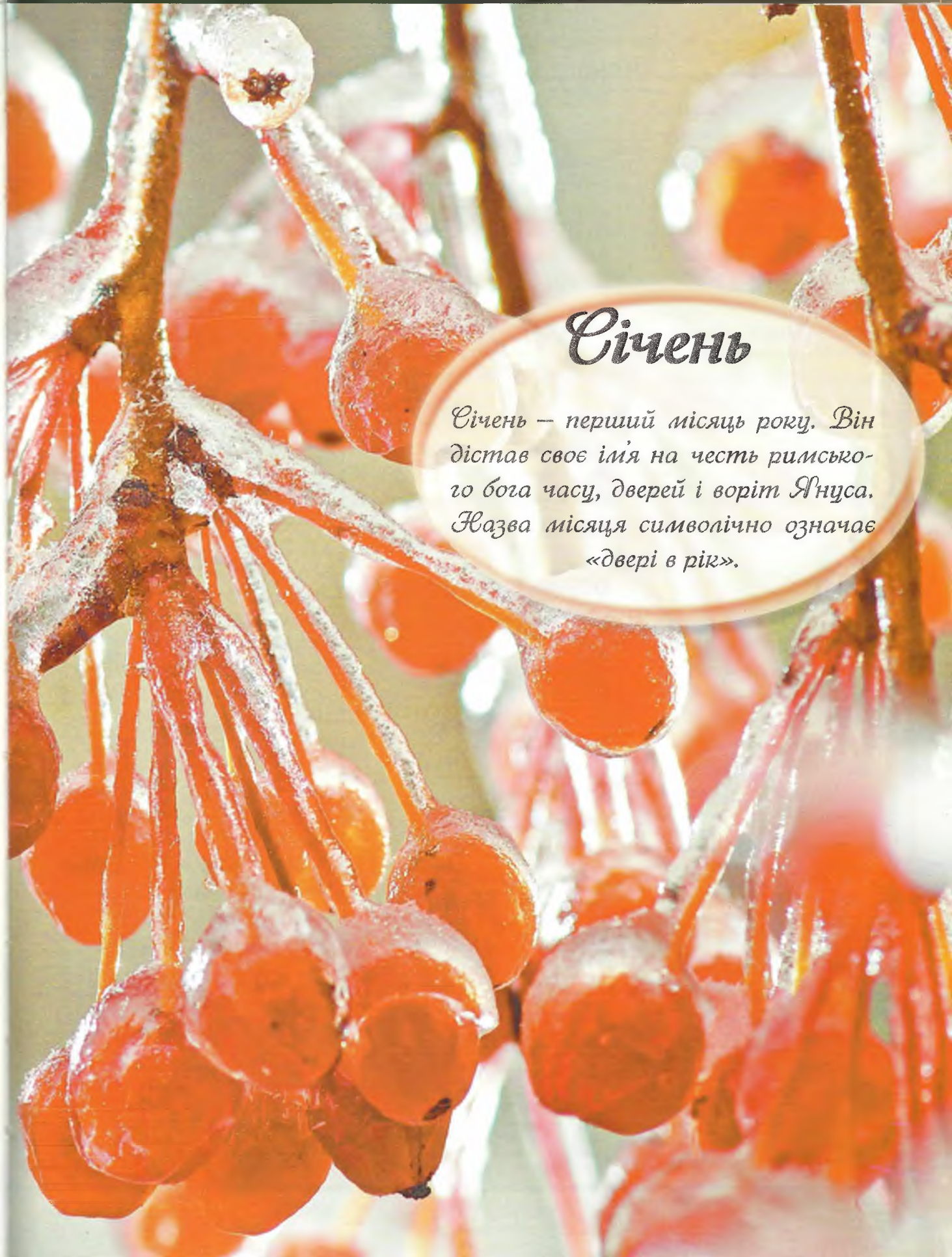
Весняні заморозки, літні грози, осінній вітер і зимові морози можуть стати причиною хвилювань про свої садові культури, але з нашою книгою ви навчитеся уникати труднощів садівництва й будете готові до будь-яких погодних змін. Ви дізнаєтеся про те, як правильно визначити найбільш спри-

ятливий час для висадження чутливих до морозів рослин, рослин, що влітку квітнуть на клумбах, коли вивіщувати кошики з квітами на терасу, як посадити троянди, що треба для пересаджування пізньоквітучих хризантем, а також іншу цікаву й корисну інформацію.

Сади з дикорослими квітами дуже популярні, тому в нашій книзі ви зможете також знайти інформацію про сорти таких рослин — вони створюють ефект яскравої місцевості, на яку не ступала людська нога, принадної для комах і птахів, а деякі рослини особливо полюбують метелики й бджоли.

Сподіваємося, що, роблячи помітки у цій книзі, ви забудете про потребу раз у раз шукати їх на клаптиках паперу чи в старих щоденниках.

Наша книга — не просто щоденник на один рік, це нотатник із садівництва, загальні й особисті записи до якого можна робити щороку.

Січень

Січень – перший місяць року. Він дістав своє ім'я на честь римського бога часу, дверей і воріт Януса. Назва місяця символічно означає «двері в рік».

1

2

На цих сторінках ви знайдете назви рослин, які можна висіяти цього місяця.

3

4

Не посипайте доріжки золою або сіллю — це може зашкодити рослинам, які ростуть поблизу.

5

6

У той час, як земля вкрита снігом, намагайтеся не топтатися по саду без нагальної потреби. Ви можете пошкодити газон і рослини, які взимку «сплять» у саду.

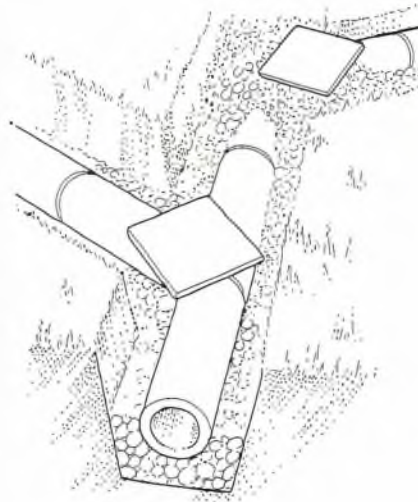

7

Якщо ви новачок у садівництві, то рекомендуємо пошукати у вашому місті співтовариства садівників, де вам можуть надати всю необхідну інформацію про ґрунт і погоду, характерні для цієї місцевості. А в спеціалізованих магазинах ви можете придбати все необхідне для роботи в саду обладнання, насіння та добрива.

Квіти

• Помітьте ті частини саду, де застоюється вода. Це вам знадобиться, коли навесні встановлюватимете буліжники чи гончарну дренаж.

• Прибирайте сніг із рослин, щоб він не гнув і не ламав гілки. Розчищаючи доріжки і прибудинкову територію, розкидайте сніг рівномірно по газону і вкутуйте ним квіти, кущі та стовбури дерев. Це врятує їх від морозів. Між грядками з цибулинними, багаторічними квітами, а також біля троянд щільно утопчіть сніг — так ви зруйнуєте ходи мишей.

Фрукти

Розсипте попіл по пристовбурих кругах дерев, у міжряддях саду і на майбутніх грядках. Навесні в цих місцях найшвидше з'явиться таловина. Тоді ваші рослини дістануть більше цілющої вологи.

Газони

Влітку ваш газон матиме бездоганний вигляд, якщо ви маєте газонокосарку. Тому краще взимку загострити леза, а потім акуратно перевірити їх гостроту, провівши аркушем паперу між лезами. Перевірте електричні кабелі і стрілковий привід. Поставте запобіжники.

Оранжереї

Рослини взимку ростуть повільно. Тому з поливом треба бути обережними. Якщо їх над міру заливати водою, вони в'януть, а їхнє коріння гниє.

Вирощуючи овочі та фрукти, добирайте такі сорти, які відзначаються, перш за все, своїми смаковими якостями. Часто сорти, які вам пропонують магазини, — це продукти, що найбільш економічно вигідні, їх легко вирощувати, транспортувати, вони привабливі на вигляд.

Рослини, що вирощуються із насіння

Більшість садових квітів, вирощених із насіння, класифікують як однорічні, дворічні й багаторічні. І ті й інші рослини бувають і морозостійкими, і такими, що не витримують зиму на відкритому повітрі. У наших широтах більшість багаторічних рослин вирощують як однорічні або дворічні.

Наприклад:

- Ротики садові (*Antirrhinum majus*) однорічна, деревна рослина, може бути як морозостійкою, так і не морозостійкою.
- Бурачок (повитиця) (*Alyssum maritimum*, відомий як *Lobularia maritima*) може бути як морозостійким, так і не морозостійким.
- Лобелія (*Lobelia erinus*) належить до не морозостійких багаторічників, але росте як однорічна рослина.
- Бальзамін Волтер (*Impatiens sultanii*) вирощують у теплицях, належить до багаторічників, росте як однорічна рослина.
- Маргаритка (стокротка) (*Belvis perennis*) і Турецька гвоздика (*Dianthus barbatus*) належать до стійких багаторічників, але ростуть як дворічники.

Бальзамін Волтер (*Impatiens sultanii*) — довгоквітучий однорічник, який вирощують в оранжереях. В суху погоду його треба регулярно поливати.

8

9

Підготуйте тару для посіву насіння й вирощування розсади. Не забудьте її продезинфікувати.

10

11

Часто цей місяць присвячують підготовці до наступного сезону. Саме час почитати нашу книгу й іншу літературу із садівництва та городництва.

12

13

14

У кипарисів, ялівців, туй та інших хвойних із компактними кронами від снігу інколи виламуються або відгинаються гілки. Щоб цього не сталося, акуратно стягніть їх мотузкою, а ще краще — сповийте шматком білого накривного матеріалу. Таке укриття стане у пригоді й від сонячних опіків.

Штучні водойми в саду замерзають, через це риба не може отримувати необхідний для життя кисень. Крім того, гази, які утворилися в процесі гниття рослин, залишаються під льодом, що дуже негативно впливає на риб. Тому дуже важливо, щоб у ставку була незамерзаюча ополонка. З цією метою можна придбати спеціальний обігрівач або зверху на водойму поставте чайник з окропом. Залежно від товщини льоду процедуру, можливо, доведеться повторити. Притримуйте чайник, щоб він не пішов під лід! Пам'ятайте: пробивати ополонку не можна в жодному разі, бо ви оглушите рибу, що заснула в ставку.

Квіти

- Почніть планувати візерунки на клумбах з урахуванням часу цвітіння (весна, літо) і трав'янистих рослин.

Накресліть план на міліметрівці, визначтеся з рослинами і замовте їх у садовничих магазинах або розсадниках.

- Приготуйтеся до садіння живців хризантем, які потім укоріняться і розвинуться в повноцінні рослини. Переконайтеся, що у вас є чисті ящики, компост на основі суглинку та бирки.

Овочі ►

На підвіконні можна виростити поживну зелень — цибулю, петрушку, червоний буряк.

Рослини, що вирощуються з насіння

- Трав'янисті багаторічники відмирають восени, а навесні з'являються нові паростки.
- Однорічники ростуть із насіння, віддівають і відмирають того ж року. Морозостійкі однорічні рослини висівають відразу на клумби. Рослини, що не витримують зими на відкритому повітрі, вирощують у м'яких теплих умовах на початку року, і коли зникає небезпека морозів, їх висаджують надворі. Там вони цвітуть і відмирають того ж року.
- Дворічники висівають в один рік, а цвітуть вони наступного року. Насіння висівають на розсаду, відтак саджанці висаджують на грядки. Восени або на початку наступного року їх висаджують на клумби.

15

16

17

18

Запасайтесь мінеральними та органічними добривами.

19

20

21

Не забувайте підгодовувати птахів, які дають велику користь саду, поїдаючи шкідників (докладніше дізнаєтеся далі в нашій книзі).

Органічне садівництво

Купіть або приготуйте ґрунт для вирощування розсади. Наприклад, можна взяти ґрунт із ділянки, змочити його гарячою водою, насипати на деко шаром 5 см і поставити в духовку на 40—50 хв за високої температури (100—110 °С). Після цього покласти в мішечок із тканини і винести на балкон (на 6—10 днів) для проморожування. Це добра дезинфекція, потім ґрунт бажано удобрити.

Овочі

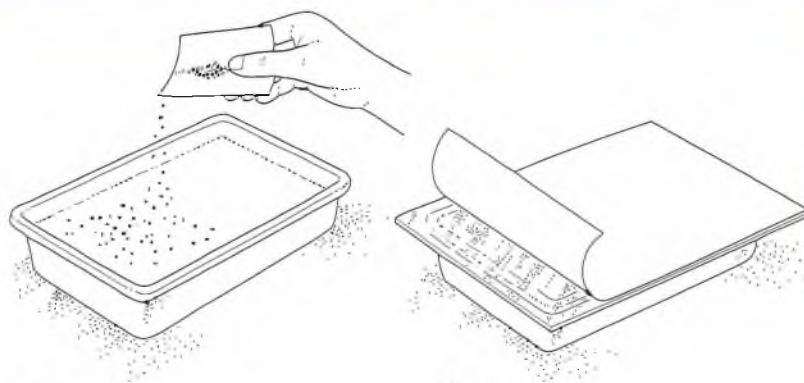
Проведіть ревізію овочів, які зберігаються в льосі. Особливу увагу зверніть на кабачки й гарбузи. Для кращого зберігання натріть їх воском або змастіть прокип'яченою олією.

Теплиці ►

Засійте насіння томатів і солодкого перцю, щоб у потрібний момент у вас були саджанці для теплиці. Сійте насіння на відстані 2,5 см одне від одного і на глибину 6 мм. Накрийте ящик склом і поставте до приміщення з температурою 16 °С. Перевертайте скло щодня, волога не повинна стікати на компост, а як тільки насіння проросте, скло треба прибрати зовсім.

Квіти

Треба завжди пам'ятати про те, що за раннього сіяння основною проблемою є не температура, а брак світла.

Фрукти

Регулярно перевіряйте стан живців, приготовлених для весняних щеплень. Не забувайте провітрювати приміщення, де вони зберігаються.

22

Багряний захід у січні — на великий
снігопад, а якщо сонце сідає в міналиву
червону зорю, то на ранок будуть
мороз і вітер.

23

24

25

Саме час придбати насіння.

26

27

28

Овочі

Для вирощування огірків на підвіконні, у кінці січня висійте їхнє насіння. Використовуйте сорти самозапильних гібридів.

Фрукти

• Гілки багатьох кущів перед тим, як укрити на зиму, зв'язують у пучки і пригинають до землі. Не можна застосовувати цей метод на смородині, бо смородина не надто піддається сніголаму, а перезимувавши у зв'язаному вигляді, кущ дуже постраждає. Для гарного урожаю малини стежте за тим, щоб її кущі були повністю вкриті снігом.

• Бажано обмотати стовбури дерев будь-яким матеріалом, якщо ви цього не зробили в жовтні. Це захистить їх від сонячних опіків та гризунів.

Теплиці

• Гілки дерев і кущів часто затуляють теплиці, обмежуючи доступ світла. Обріжте гілки, які перекривають світло з південного боку, але залиште гілки з північного і східного боків — вони захищатимуть від холодних вітрів.

• Взимку ґрунт у теплиці дуже промерзає, а оскільки він не вкритий снігом, це порушує природний баланс. Щоб цього уникнути, у теплицю рекомендується накидати снігу.

Цього місяця слід сіяти в теплицях такі однорічники:

- › Бегонію завждиквітучу
- › Бальзамін Волтер
- › Гвоздику Шабо
- › Пеларгонію зональну
- › Шавлію вогненну

Квіти

• Перевірте бульби жоржин, вони не повинні бути вологими і надгнилими.

• Перевірте відсадки хризантем, які ви вкоренили восени в ящики з компостом.

• Підготуйте цибулинні культури — тюльпани, нарциси, гіацинти для лютневої ви-

гонки. Ящики з висадженими в них цибулинами тюльпанів на 3—4 дні занесіть до темного приміщення з температурою повітря 15 °С. Із нарцисами, навпаки, до світлого, з температурою 10 °С. Гіацинти — у темне місце, але тепле (22 °С), і поступово протягом 5 днів привчайте їх до світла. Першої доби цибулини не поливайте.

29

30

Якщо ви не запаслися бульбами картоплі, саме час їх придбати.

Коли маєте на ділянці вільне місце, облаштуйте на ній сад із дикорослими квітами. Ви легко зможете знайти дикорослі квіти та суміші з їх насіння на квіткових базарах або спеціалізованих магазинах — примули, маки, хризантеми, волошки, братки, корівник польовий, піретрум дівочий стануть чудовою окрасою вашого саду. ▲

31

Органічне садівництво

Обираючи серед різноманітності сортів овочів і фруктів, віддавайте перевагу тим, які несприйнятливі до різних шкідників. Наприклад, деякі сорти зберігаються краще, ніж інші. Перегляньте каталоги насіння.

Квіти

Влаштуйте лазню цибулинам гладіолусів. Така лазня знезаражує цибулини, вбиває шкідників і збудників хвороб. Проводити її саме час наприкінці січня. Помістіть бульбоцибулини на 15—25 хвилин у гарячу воду, температура якої приблизно 50 °С. Для дрібних цибулинок досить і 5—10 хвилин. Потім ретельно просушіть садильний матеріал за температури 20—25 °С і знову приберіть на зберігання до сухого холодного приміщення з гарною вентиляцією.

Увага! У жодному разі не розкладайте по сусідству з цибулинами овочі або фрукти. Вони виділяють багато вологи, яка провокує плісняву на бульбоцибулинах. У сховищі бажано підтримувати постійну температуру (+4—7 °С) і вологість (65—80 %).

Теплиці

- Перевірте, чи не пошкоджений каркас теплиці. Вода, вогкість і спекотне сонце протягом усього року можуть пошкодити дерево. Обробіть надгнилі дошки фарбою.

- Купуючи кімнатні рослини, переконайтеся, що вони добре обгорнуті, перш ніж виходити з ними на вулицю, і якомога швидше принесіть їх додому. Не купуйте кімнатні рослини надворі.

Лютий

Останній місяць зими – лютий.
Він же бокогрій, сніжень, лютець,
крутець, зимобор, межень. А ла-
тинська назва «февруарій» до нас
прійшла з Візантії.

1

Посійте насіння перцю, томатів і баклажанів для вирощування в теплицях. Дотримуйтеся місячного календаря.

2

3

4

Огляньте кожне дерево у вашому саду і наперед намітьте схему та обсяг безрневого обрізування. Якщо кора пошкоджена гризунами, обробіть це місце садовим варом, а потім обгорніть чорною плівкою.

5

6

7

Кінець зими — слушний час для планування майбутнього саду. Також у лютому готують городницький інвентар, посівні ящики, у разі потреби ремонтують теплиці. Купують мінеральні добрива та пестициди для захисту рослин від шкідників і хвороб. Час від часу перевіряють стан овочів, картоплі та бульб квітів, що зберігаються в підвалі чи льосі.

Квіти

- Стежте й далі за тим, чи добре вкриті снігом грядки з теплолюбними квітковими культурами, обтопуйте їх. Можна покласти приманки в мишачі сліди.

- Обріжте слабкі й витягнуті прирости в пеларгонії. Рослину підживіть, поставте якнайближче до світла і починайте регулярно поливати. З подовженням світлового дня вона почне інтенсивно рости.

Овочі

- Насіння томатів і перцю для сіяння готують за такою технологією. Спочатку їх витримують у гарячій воді

(50 °C) протягом двох годин, а тоді швидко охолоджують у холодній. Потім насіння протравляють у розчині марганцівки (1 г на 0,5 л води) протягом півгодини. Далі їх витримують у розчині попелу (1 ч. ложка попелу на 1 л води), після чого не промивають. Тепер насіння можна сіяти в підготовлене вмістище з теплою землею, яке накривають плівкою або скляним ковпаком і ставлять у тепле місце.

• Якщо хочете зібрати урожай ранньої картоплі вже в червні, підготуйте бульби. Спочатку покладіть їх на пророщування в світлому місці, але не під прямими сонячними променями. Тримайте бульби 4 тижні за температури 8—14 °C. Пророслі бульби посадіть у ящик зі свіжою землею на глибину 10 см і тримайте на світлі за температури 15 °C. У квітні, коли ґрунт у саду відтане і трохи прогріється, картопляну розсаду акуратно пересадіть на грядку і накрийте плівкою.

Теплиці ►

В обігріваних теплицях можна починати вирощувати качанові й листові салати, редиску, моркву, редьку, кольрабі та шпинат. У морозні дні можна додатково захистити посіви, накривши їх нетканим покривним матеріалом.

Цього місяця слід сіяти на розсаду такі квіти:

- Агератум
(*Ageratum houstonianum*)
- Бальзамін
(*Impatiens balsamina*)
- Аммобіум
(*Ammobium* R. Br.)
- Лобелію (*Lobelia erinus*)
- Портулак (*Purslane*)
- Немезію
(*Nemesia strumosa*)

8

Не скупіться на однорічні рослини: щоб ваші клумби й вазони викликали захоплені погляди оточуючих, вони мають бути густо засаджені.

9

Замість ящиків для розсади можна використати тетрапаки з-під соків. Для цього з трьох боків зробіть надрізи, а четвертий бік відігніть — вийде стінка, яка буде відбивачем світла. У таких коробках розсада добре вкоріняється і не витягується.

10

11

Проведіть стратифікацію насіння, яке сіятимете в квітні.

12

13

14

Квіти

Після того як ви зрізали квіти тюльпанів і нарцисів, яшки з їх цибулинами ще протягом 3—4 тижнів потримайте на світлі, поступово скорочуючи поливи. У відцвілих гіацинтів відщипніть зав'язі квітки і продовжуйте доглядати рослини. З інтервалом у 8—10 днів необхідно провести два підживлення мінеральними добривами. Коли листя гіацинтів почне жовтіти, скоротіть поливи. Після відмирання листя, залиште цибулини в горщиках ще на два тижні.

Овочі ▲

Намагайтеся вирощувати кілька сортів кожної овочевої культури. Купуйте насіння не тільки розрекламованих новинок, а й старі, перевірені часом. Що багатшим і різноманітнішим буде сортовий склад ваших овочів, то вищими будуть урожаї, а шкідники та хвороби їх менше уражатимуть.

15

Поки холодно, посадіть на підвіконні листові салати. А в теплі дні виставляйте їх за вікно — уже за тиждень вони тішитимуть вас своїм весняним смаком.

16

17

18

Пікіруйте розсаду, посажену на початку місяця. ►

19

20

21

Фрукти

• Якщо ви хочете посадити у себе на ділянці сливове дерево, але у вас мало місця — вам підійде «Вікторія». Цей сорт здатний до самоzapлiднення, до того ж він має гарні смакові якості.

• Сливи, вишні й персики люблять лужний ґрунт. Тому, якщо у вас кислий ґрунт, перед садінням цих дерев додайте в нього вапна.

Квіти

• Для розмноження хризантем із маточних рослин, висаджених з осені в горщики, зрізають молоді пагони, що ростуть від основи стебел (але не бічні), розрізають їх на живці завдовжки 5—8 см, видаляють нижні листки, а верхні вкорочують наполовину. Нижній кінець живця вмочують у корневін і садять із невеликим нахилом у ящики. Живцювання слід провадити тільки чистим гострим ножем, нижній зріз робити безпосередньо під міжвузловиною, верхній — на 2—3 мм вище за листок із брунькою. Нижній кінець живця має бути в шарі чистого піску і не торкатися ґрунту. Укорінення живців хризантем відбувається за температури 15—18 °С, під склом, у світлому місці (але не на сонці). Десять за місяць, коли у молодих рослин утворюється коріння, їх пересаджують у горщики діаметром 8 см, а коли рослини досягнуть висоти 20 см, прищипують верхівку.

• Перед висадженням бульб жоржин у ящики корисно їх на 10—20 хвилин помістити в блідо-рожевий розчин марганцівки або припудрити фундазолом. Саджаючи, бульби жоржин заглибте на 1/3—1/2 висоти. Землю треба брати поживну, з додаванням перегною і грубого піску. Висаджені жоржини тримайте спочатку за температури 20—25 °С

і помірного поливу, а коли паростки досягнуть висоти 1—2 см, рослини поставте на найсвітліше місце за температури 12—15 °С. Полив скоротіть до мінімуму, щоб уникнути витягування паростків. Паростки, що досягли 5—8 см завдовжки, акуратно зріжте з п'яткою або під вузлом листя і висадіть у ящики з ґрунтом, шаром 5—7 см, а зверху насипте 4—5 см чистого піску. Перед висадженням ящик пролейте розчином фундазолу, а живці вмочіть у порошок гетероауксину або корневину. Ящик накрийте склом і поставте на світле місце. Для вкорінення сприятлива температура ґрунту 18—20 °С. Поливати живці треба обережно, не пересушуючи і не заливаючи ґрунт, перший час краще збризкувати з обприскувача.

Овочі

• Намагайтеся вирощувати декілька сортів кожної овочевої культури. Чим різноманітнішим буде сортовий склад овочів, тим вищими будуть врожаї.

Смітіанта

Цього місяця слід сіяти на розсадку такі квіти:

- › Екзакум родинний (*Exacum affine*)
- › Первоцвіт (*Primula obconica*)
- › Смітіанту (*Smithiantha hybrida*)
- › Алонсоа Варскевіцу (*Alonsoa warszewiczii*)
- › Петунію (*Petunia x hybrida*)
- › Кальцеоларію гібридну (*Calceolaria x herbeohybrida*)

22

23

До появи паростків тримайте флокси в темному місці. Агератум, лобелія, петунія та портулак краще проростають на світлі, але не під прямим сонячним промінням.

24

25

Почніть розмножувати хризантеми та жоржини.

26

27

Пікіруйте сіяння гвоздики Шабо, шавлії, бальзаміну (інша назва — розрив-трава) тощо.

Цього місяця слід сіяти на розсаду такі квіти:

- > Флокс Друммонда (*Phlox drummondii*)
- > Кальцеоларію цілолисту (*Calceolaria integrifolia*)
- > Лимоніум, статице
- > Вербену (*Verbena x hybrida*)
- > Сальвію, шавлію

28 / 29

З настанням теплих днів побіліть стовбури дерев — так можна уникнути сонячних опіків.

Добрива

• Добрива бувають: азотні (сечовина, аміачна селітра, нітрат або сульфат амонію); фосфорні (суперфосфат); калійні (хлористий калій, сірчанокислий калій, калімагнезія); складні (нітрофоска, нітроамофос), а також останнім часом з'явилося дуже гарне складне добриво Кеміра та ряд його модифікацій. Найкращі з них для вирощування розсади — Кеміра універсал і Кеміра для теплиць.

• Корисно мати стимулятори росту, такі як добрива на основі гумінових кислот (гумат, гумікс та ін.), настоянка коров'яку, а також ефективний стимулятор для позакоріневого підживлення — епін. Для кращого вкорінення при живцюванні та інших способах розмноження рослин добре придбати препарати, такі як гетероауксин, корневін тощо. Якщо ґрунт на вашій ділянці кислий, запасіться вапном. Для весняної обробки та обрізання дерев і кущів будуть потрібні побілка і садовий вар. Під час сіяння не обійтися без речовин, що знезаражують ґрунт і насіння. Найпростіша з них марганцівка. Ефективніші засоби — фунгіциди типу бенлат (фундазол). Для боротьби з бур'янами ефективний препарат раундап.

A photograph of several purple crocus flowers emerging from a layer of white snow. The flowers are in various stages of bloom, with some showing vibrant purple petals and others as green and yellow buds. The background is a soft-focus view of the snowy ground.

Березень

У народі кажуть: «Марець хапає за палець». Давні римляни назвали його так на честь Марса — бога війни. Серед українців популярна й інша назва — березоль.

1

Сухий березень і мокрий травень —
буде каша й коровай.

2

Якщо вдень тепло, провітрюйте рослини, які ростуть у вас на клумбах, щоб вони не почали пріти. Та на ніч обов'язково укрийте знов.

3

Доки сніг ще не зійшов остаточно, порозвішуйте шпаківні. Їх не прибивають, а прив'язують до жердини чи дерева, злегка нахиливши вперед. Вічко має бути повернуте на схід або південний схід.

4

5

6

7

Купуючи кімнатні квіти, звертайте увагу, щоб із дренажного отвору горщика не стирчало коріння. Не купуйте рослини з мохом і водоростями на поверхні ґрунту, а також рослини, в яких зі стебел пообпадає листя. А ще пильнуйте, щоб маленькі рослини не були посаджені у великий горщик і навпаки.

Фрукти

- Обов'язково перевірте стан дерев після зими. Очистіть гострим садовим ножом штамби і великі гілки від відмерлої кори, мохів та лишайників. Після цього рани треба продезинфікувати розчином залізного або мідного купоросу і замазати садовим варом. Можна скористатися і мастикою, приготовленою з глини й коров'яку. Замазані місця обв'яжіть мішковиною або поліетиленовою плівкою. Також обріжте старі, хворі й зайві гілки і спаліть їх.

Цього місяця слід сіяти в теплицях такі однорічні рослини:

- Чорнобривці прямостоячі (*Tagetes erecta*)
- Агератум (*Ageratum houstonianum*)
- Бурачок (*Alyssum maritimum*)
- Флокс Друммонда (*Phlox drummondii*)
- Волошки (Томфрена шаровидна) (*Gomphrena globosa*)
- Бальзамін садовий (*Impatiens balsamina*)
- Герберу (*Gerbera jamesoni*)
- Гайярдію красиву (*Gaillardia pulchella*)
- Алонсо Варскевіця (*Alonsoa warscewiczii*)

• Особливу увагу приділіть своїм насадженням смородини. Саме в березні можна побачити і знищити брунькового кліща. Якщо на гілках ви побачите великі округлі бруньки, то цей кущ уражений бруньковим кліщем. Ці гілки треба вирізати і спалити.

Кімнатні квіти ►

Не залишайте кімнатні рослини довгий час в одному положенні, бо їхні листя й гілки ростуть у бік світла. Раз на кілька днів треба повертати рослину на 90°.

Теплиці

Під поліамідною плівкою розсада росте швидше, ніж під склом. Під поліетиленою

плівкою її ріст дещо затримується внаслідок значного нічного охолодження. Регулярно провітрюйте парники і не допускайте підвищення температури вище +18 °С.

8

9

Доки не розпочався сокорух, прищепіть живці.

10

11

Якщо зійшов сніг, засівайте цибулю в лунки завглибшки 12 мм на відстані 1—1,5 см.

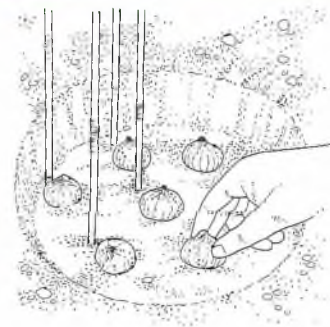
12

13

14

Починайте закладати на пророщування картоплю. Бульби, пророслі в період зберігання, краще не використовувати. Пророщування проводиться протягом 30—40 днів за температури 12—14 °С в умовах природного або штучного освітлення, але не на сонці.

Квіти

- Бульби гладіолусів можна виставити на пророщування в тепле приміщення.

- Візьміться до створення альпінарію. Виберіть для нього місце, яке добре освітлює сонце, але ні в якому разі не під деревами. Тінь і листя, що обпадає восени, негативно впливають на нього. Якщо у вас немає місця для альпійської гірки, побудуйте підпірну стіну, можна без використання розчину.

Цього місяця слід сіяти в теплицях такі однорічні рослини:

- › Астру однорічну (*Callistephus chinensis*)
- › Левкой (матіола сива) (*Matthiola incana*)
- › Чорнобривці відхилені (*Tagetes patula*)
- › Геліотроп (*Heliotropium x hybridum*)
- › Лобелію (*Lobelia erinus*)
- › Немезію волоподібну (*Nemesia strumosa*)

Органічне садівництво

Сади, в яких багато метеликів, викликають захоплення. Навесні метеликів принаджують повитиця, обрієта і незабудки.

Фрукти

Як тільки зійшов сніг, на штамби дерев накладіть ловильні пояси. Вони оберігають дерева від яблуневого квіткоїда (квіткогриза) та інших шкідливих комах, що зимують у ґрунті. Пояси обв'язують шпагатом — зверху туго, а знизу слабкіше, щоб у них могли забратися жучки й гусениці. Внутрішню частину ловильного пояса обробіть порошком хлорофосу — тоді комахи неодмінно загинуть.

Березень

15

Висівайте помідори, баклажани та перець.

16

17

18

У березні, якщо зійшов сніг, час сіяти редиску. Її сіють негусто, на відстані не менше 5 см, щоб потім не проріджувати. Купуйте сучасні сорти. У них менше пустот, гіркоти і вони не стрілюються.

19

20

21

Фрукти

- У агрусу вирізують гілки семи- і восьмилітнього віку. Слабкі пагони малини видаляють під корінь, а верхівки сильних обрізують на 15—25 см.

- До розпускання бруньок обприскайте сад від шкідників і хвороб.

Цього місяця слід сіяти в теплицях такі однорічні рослини:

- › Чорнобривці тонколисті (*tagetes tenuifolia*)
- › Хризантему дівочу (*Chrysanthemum parthenium*)
- › Петунію ампельну (*Petunia x hybrida*)
- › Дідіскус блакитний (*Didiscus caeruleus*)
- › Шавлію вогненну (*Salvia splendens*)

Овочі

Насіння теплолюбних рослин пророщуйте за температури 25—30 °С, хоча вони проростуть і за температури 13—14 °С. Із появою сходів знизьте температуру приблизно вдвічі, це сприятиме сильнішому росту коріння і перешкоджатиме витягуванню розсади. Після того як коренева система достатньо розвинулася і сформувалися кілька справжніх листків, температуру підвищують.

Кімнатні квіти ►

Посадіть по 2—3 цибулини гloxиній у горщик. Присипте зверху вологим торфом, полийте і поставте в тепло. Коли з'являться пагони, розсадіть їх у маленькі горщики.

Березень

22

23

Висівайте в парники або посівні ящики насіння ранньої та цвітної капусти. Щоб продовжити збирання ранньої капусти, насіння сіють кожні 2—3 дні до кінця місяця.

24

25

Перевірте кущі троянд, чи немає часом на них чорних плям. Листя з плямами обірвіть і спаліть. Також очистіть територію від сухого листя і рослин.

26

27

28

Пересадіть усі рослини, в яких коріння виглядає крізь дренажний отвір, у горщики більшого розміру.

Квіти

- Невеликі клумби з братками, трояндами, плющем, нарцисами ідеально підходять для тераси.

- Садові ставки мають дуже ефектний вигляд. Зазвичай за основу для них беруть негнучкий скловолоконний матеріал.

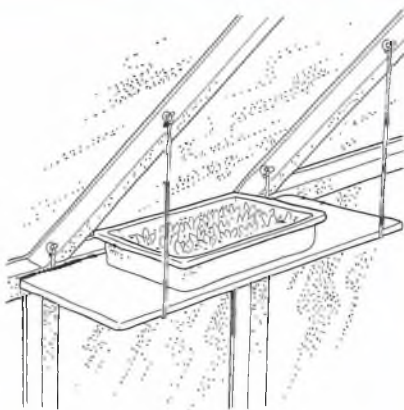

Теплиці ►

Збільште час провітрювання теплиць. Автоматична система вентиляції може полегшити вашу працю.

Овочі

• У теплих областях можна починати садити ранню картоплю, на глибину 15 см, на відстані 30 і 60 см між

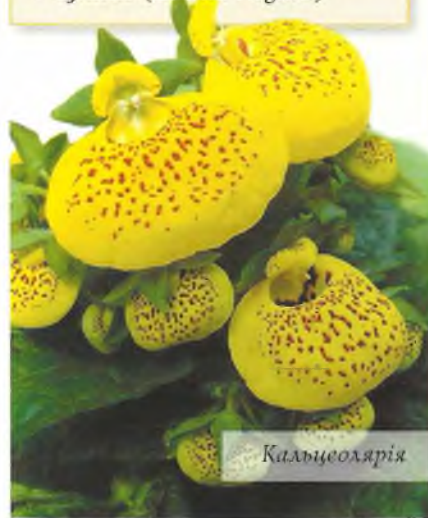

рядами. У холодних зонах відкладіть садіння картоплі на 3—4 тижні. Земля повинна прогрітися до 7—10 °С.

• Для протистояння грибковій мікрофлорі можна помістити бульби на 20 хвилин у розчин борної кислоти: 50 г на 10 л води з додаванням 10 г мідного купоросу. Перш ніж кинути бульбу в лунку, її варто припудрити деревним попелом. ▼

Цього місяця слід сіяти в теплицях такі однорічні рослини:

- Ротики садові (*Antirrhinum majus*)
- Кальцеоларію (*Calceolaria integrifolia*)
- Клеоме колючу (*Cleome spinosa*)
- Кохію (верболіз вінцевий) (*Kochia scoparia*)
- Емілію полум'яну (*Emilia flammea*)
- Тютюн (*Nicotiana glauca*)
- Вербену (*Verbena x hybrida*)
- Восковий плюц (*Begonia semperflorens*)
- Цинію (*Zinnia elegans*)

Кальцеоларія

Квіти

Якщо рослина потребує пересадження, то його краще проводити ранньої весни. Пам'ятайте, що новий горщик не повинен перевищувати діаметром попередній більш ніж на 10—20 %. А також ніколи не ставте тільки що пересажені рослини на сонце і не удобрюйте їх.

29

Як тільки сніг зійде із землі — відразу сійте холодостійкі овочі: моркву, петрушку, кріп, селеру. За тиждень-другий можна висівати буряк. Не гайте часу, особливо якщо настає стабільне потепління.

30

Якщо ви сієте насіння з твердою оболонкою, таке як запашний горошок, то надріжте оболонку насінини ножем або обробіть пилочкою для нігтів. Це допоможе насінню легко увібрати вологу й прорости.

31

Цього місяця слід сіяти в теплицях такі однорічні рослини:

- › Волошку синю (*Centaurea cyanus*)
- › Дельфіній (*Delphinium ajacis*)
- › Молюцеллу гладку (*Molucella laevis*)
- › Целозію сріблясту перисту (*Celosia argentea plumosa*)
- › Кларкію витончену (*Clarkia elegans*)
- › Водозбір звичайний, аквілегію (*Aquilegia vulgaris*)
- › Цинерарію (*Senecio cruentus*)

Цинерарія

Квіти

Обрізаючи троянди, обріжте їх трохи вище над бруньками. Якщо засохлі гілки не обрізати, рослина почне відмирати.

Фрукти

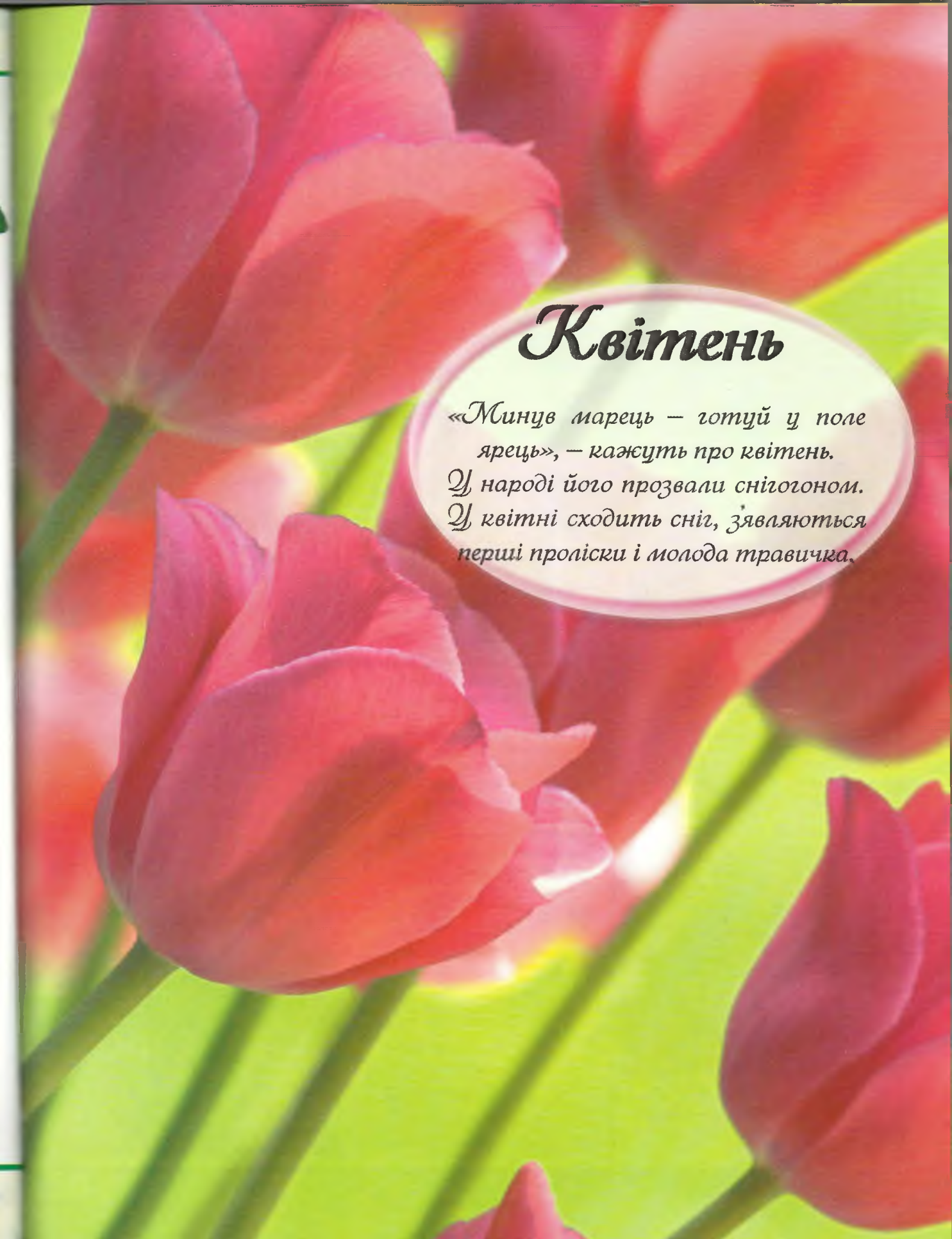
Наприкінці березня навколо молодих дерев треба розпушити сніг і зняти із штампів обв'язки. Але якщо ще холодно, зробіть це в квітні.

Газони

Щоб вирівняти дерен, що трохи піднявся через морози, скористайтеся газонним катком. Але не сподівайтесь, що він вирівняє великі насипи. Пам'ятайте, що коткування ґрунту робить його твердішим і перешкоджає насиченню киснем.

Теплиці

Для раннього цвітіння запашного горошку його насіння сіють у кінці березня. Спочатку його у вологій тканині в теплом місці тримають доти, доки воно наклюнеться. Потім висівають по 2 штуки в горщики на глибину 1—2 см. Розсаду прищипують і поступово гартують. Висаджують рослини в ґрунт у травні разом із грудкою землі на відстані 15—20 см одна від одної.

A close-up photograph of several pink tulips in various stages of bloom. The petals are a vibrant pink with some lighter, almost white, variegation. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting grass or foliage. The lighting is bright and even, highlighting the texture of the petals.

Квітень

*«Минув марець — готуй у поле
ярець», — кажуть про квітень.*

У народі його прозвали снігогоном.

*У квітні сходять сніг, з'являються
перші проліски і молода травичка.*

1

2

Черемха розпускається перед останніми весняними заморозками.

3

4

Поділіть коренебудьби жоржини. Розрізайте їх так, щоб на кожній частині було по 1—2 корені та 1—2 бруньки.

5

6

Якщо вам щось завадило виконати ранньовесняні роботи в саду, то зараз саме час. Зніміть обв'язувальний матеріал зі штамбів дерев, якщо вапно змите, побіліть стовбури вапняним розчином (100 г/10 л), закінчіть обрізування, проріджування і формування крон плодових дерев та видалення кореневої порослі; звільніть малину і ягідні кущі від обв'язування і закінчіть їх обрізування та прочищення. Ці роботи слід закінчити до того часу, як набубнявіють бруньки.

Якщо на дереві утворилося дупло, виберіть усе порохно до живого, забийте товченою цеглою і залийте розчином цементу.

7

Фруктові дерева

- Обробіть фруктові дерева й кущі пестицидами до того, як бруньки відкриються або після того, як обпадуть пелюстки з квітів.

- Раз на три-чотири роки обприскуйте сад залізним купоросом. Це допомагає боротися з різного виду грибковими захворюваннями, мохами і лишайниками.

Газони

Ретельно підготуйте місце для нового газону. Якщо ґрунт мокрий і в'язкий, залиште сіяння на кінець місяця. Скопайте ділянку, вибираючи камені, бур'яни та будівельне сміття. Підгодуйте ґрунт мінеральними добривами. Якщо він кислий, додайте вапно. Розрівняйте ділянку катком. Добре полийте.

Березка

Квіти

Коли нарциси відцвітуть, видаліть головку квітки, залишивши листки. Хай вони зів'януть самі.

Органічне садівництво

Розпушіть верхній шар ґрунту, щойно він відтане. Це допоможе затримати в ньому вологу. Потім внесіть добрива.

Цього місяця слід сіяти на клумбах такі однорічні рослини:

- › Хризантему кілювату (*Chrysanthemum carinatum*)
- › Лаватеру (*Lavatera trimestris*)
- › Немофілу Менцісу (*Nemophila menziesii*)
- › Каліфорнійський мак (*Eschscholzia californica*)
- › Асперулу блакитну (*Asperula azurea*)
- › Кларкію витончену (*Clarkia elegans*)
- › Березку (повій) (*Convolvulus tricolor*)

Органічне садівництво

Сонечка їдять попелицю. Золотоочки також знищують шкідників. Тому бережіть цих природних хижаків, не обприскуючи їх інсектицидами.

8

9

10

11

Час сіяти на розсаду огірки, кабачки, гарбузи, патисони і цуккіні. Насіння краще висаджувати в торф'яні горщики на глибину 2—3 см. Забезпечте розсаді своєчасний полив теплою водою і температурою 18—23 °С.

12

13

Якщо погодні умови дозволяють, підпушіть пристовбурні круги плодових дерев і кущів, проведіть підживлення.

14

Підготуйте все для димових куп, із допомогою яких проводять обкурювання саду проти весняних приморозків.

Органічне садівництво

Грядки, які ви не використовуватимете цього сезону, засійте фацелією, бобами, рапсом або люпином. Це збагатить ґрунт азотом та іншими поживними елементами.

Органічне садівництво

Не викидайте кухонні відходи рослинного походження (душпіння), скошену з газонів траву та інший рослинний матеріал. Складіть його на компостну купу, де він перегніє на добриво. Компост зберігає вологу в ґрунті, запобігає забур'яненню і сприяє росту овочів.

Гібіскус трійчастий

Цього місяця слід сіяти на клумбах такі однорічні рослини:

- › Кларкію махрову (*Clarkia elegans*)
- › Мак самосій (*Papaver rhoeas*)
- › Гібіскус трійчастий (*Hibiscus trionum*)
- › Годенцію крупноквіткову (*Godetia grandiflora*)
- › Дельфіній, «Рожевий вальс» (*Delphinium ajacis*)
- › Чорнушку дамаську (*Nigella damascena*)

Квіти

Поділіть і, якщо треба, пересадіть багаторічні рослини: півонії, іриси, флокси, дельфінії та багато інших.

15

За народними прикметами: зацвіли фіалка та верба — сійте моркву, петрушку, кріп, редиску та цибулю. З'явилися сережки на клені — час сіяти буряк.

16

17

18

З появою перших пролісків розкрийте полуницю і очистіть ділянку від старого листя і вусів, підпушіть ґрунт довкола кущиків, присипте оголене коріння і внесіть добрива.

19

20

21

Обріжте живопліт.

Овочі

- Щоб отримати ріпчасту цибулю, висаджуйте насіння на глибину 12 мм у лунки, на відстані 13—15 см.

- Висівайте горох у лунки на глибину 5 см на відстані 10 см один від одного, а шпинат на глибину 18—25 мм на відстані 30 см.

Газони

Минуло два тижні, відколи ви підготували ділянку під газон. Приберіть пророслі бур'яни і знову вирівняйте й ущільніть ґрунт. Можете починати висівати насіння. Сійте його рівномірно по 35—70 г на 1 м². Потім легенько розрівняйте поверхню ґрунту. Підбирайте суміш насіння, що підходить для вашої місцевості.

Чорнобривці

Цього місяця слід сіяти на клумбах такі однорічні рослини:

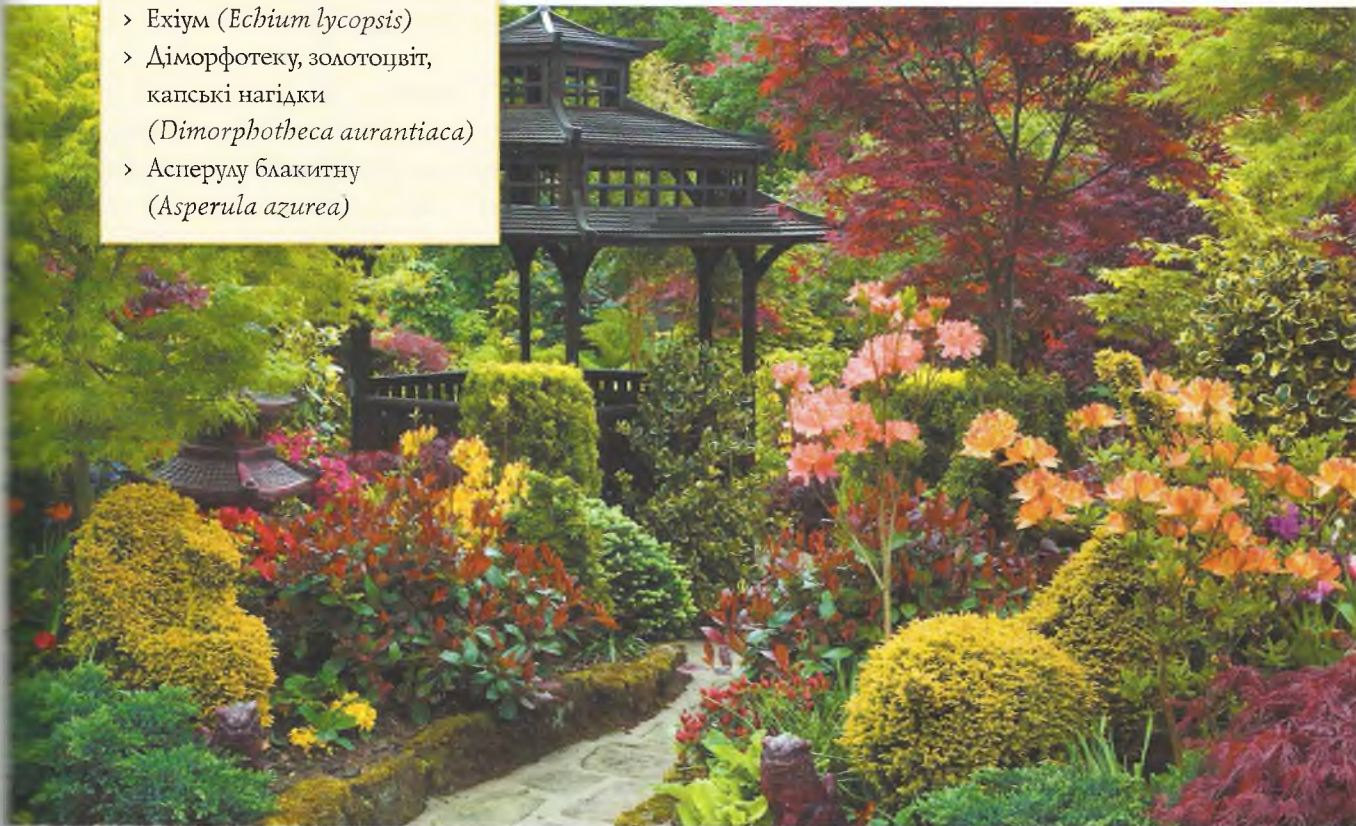
- › Чорнобривці (*Tagetes*)
(*Amaranthus caudatus*)
- › Резеду (*Reseda odorata*)
- › Матіолу дворогу (*Matthiola bicornis*)
- › Ехіум (*Echium lycopsis*)
- › Діморфотеку, золотоцвіт, капські нагідки (*Dimorphotheca aurantiaca*)
- › Асперулу блакитну (*Asperula azurea*)

Органічне садівництво

Якщо ви недавно замінили вікна і у вас залишилися старі дерев'яні рами, не поспішайте їх викидати. З них можна змайструвати невелику теплицю.

Квіти

- Час для садіння хвойників.
- У теплі дні загартовуйте рослини, виносячи їх на повітря (але не на сонце).

22

23

24

25

За народними прикметами картоплю садять не раніше, ніж розпустилися бруньки на березі, і не пізніше, ніж зацвіте черемха.

26

27

Висаджуючи розсаду, тримайте її за листя, а не за стебло.

28

Саме час придбати підвісні горщики для квітів.

Квіти

Посадіть водяні лілії чи інші водні рослини. Висаджуйте їх у пластикові горщики. Тоді ви зможете поставити рослини на камені так, щоб їхнє листя виглядало з води. Коли вони виростуть, камені можна буде прибрати.

Овочі

Висівайте редиску в рядки на глибину 12 мм і на відстані 20—30 см одна від одної.

Цього місяця слід сіяти в теплицях такі однорічні рослини:

- › Календулу лікарську (*Calendula officinalis*)
- › Льон крупноквітковий (*Linum grandiflorum*)
- › Бальзамін (*Impatiens balsamina*)

Теплиці

Коли заморозків на ґрунті вже не очікується, можна висадити розсаду на грядки.

Газони

Газонна трава починає рости протягом 7—10 днів від моменту засівання. Якщо погода жарка і посушлива в цей період, поливайте ґрунт, так щоб верхні кілька сантиметрів були вологими. Посіявши насіння, треба відразу накрити поверхню поліетиленом — це утримає вологу й тепло. Притисніть поліетилен дошками або каменями. Коли трава виросте на 2,5 см, приберіть плівку.

Органічне садівництво

Плануйте ваші грядки так, щоб однотипні рослини не росли на одній ділянці рік у рік. Чергуйте — спочатку картопля, потім коренеплоди, потім капуста і насамкінець боби. Чергування допоможе підтримувати ґрунт у нормальному стані.

29

30

Щоб рівномірно висіяти дрібне насіння, змішайте його з піском.

Теплиці

• Весна — це час, коли шкідники і хвороби починають виснажувати рослини. Ретельно перевірте всі рослини, особливо під листям і між листям і стеблами.

• Щоб запобігти істотному підвищенню температури, відкрийте вентиляцію, але в той же час уникайте протягів.

Фрукти

Як тільки почнуть формуватися бруньки, обріжте персики і нектарини.

Цього місяця слід сіяти на клумбах такі однорічні рослини:

- > Соняшник однорічний (*Helianthus annuus*)
- > Волошку мускусну (*Centaurea moschata*)
- > Льонок марокканський (*Linaria maroccana*)
- > Малькольмію приморську (*Malcolmia maritima*)

Газони

Додайте добрива на ділянку — 70 г на 1 м².

Травень

*Травень — це справжня весна
і в той же час передліття. За
однією з версій свою назву місяць
дістав від імені давньоримської
богині Майї.*

1

2

Принаджуйте до саду комах-запилювачів, перш за все бджіл. Для цього посійте нектароносні рослини: кріп, гірчицю, конюшину, пряні рослини. Вони ж приналять у сад і золотоочок, аюрчалок, наїзників, сонечок.

3

4

Посадіть на постійне місце гадіолуси. Перед садінням обробіть бульби препаратом «Максим».

5

6

Наповнюючи водою став у саду, поставте порожнє відро на камені в центрі водойми, прикріпіть кінець шланга до нього, так щоб вода безпечно для рослин і мешканців стікала в ставок із відра.

7

Ґрунт побіля стін швидко пересихає. Тому, перш ніж садити виткі рослини й кущі в цій зоні, потурбуйтеся про те, щоб ґрунт був вологим і містив достатню кількість органічних речовин. Дуже важливо регулярно поливати рослини, що ростуть у цій зоні.

Фрукти

Щоб якомога довше утримати вологу в ґрунті, мульчуйте кущі малини і смородини добривом або компостом.

Органічне садівництво

Щоб вашій моркві не загрозувала морквяна муха, сійте її по сусідству з цибулею.

Цього місяця слід сіяти на клумбах:

трав'янисті багатолітні рослини:

- Воловик блакитний, анхуазу (*Anchusa azurea*)
- Катананхе блакитну (*Catananche caerulea*)
- Дельфіній (живокіст) високий (*Delphinium elatum*)
- Мордовник звичайний (*Echinops ritro*)

однорічні рослини:

- Аллісум морський, лобулярію (*Alyssum maritimum*)
- Капську незабудку (*Anchusa capensis*)
- Хризантему кілювату (*Chrysanthemum carinatum*)
- Лаватеру, хатьяма (*Lavatera trimestris*)
- Немофілу менцію (*Nemophila menziesii*)
- Ешшольцію каліфорнійську, каліфорнійський мак (*Eschscholzia californica*)
- Скабіозу

Лаватера

Квіти

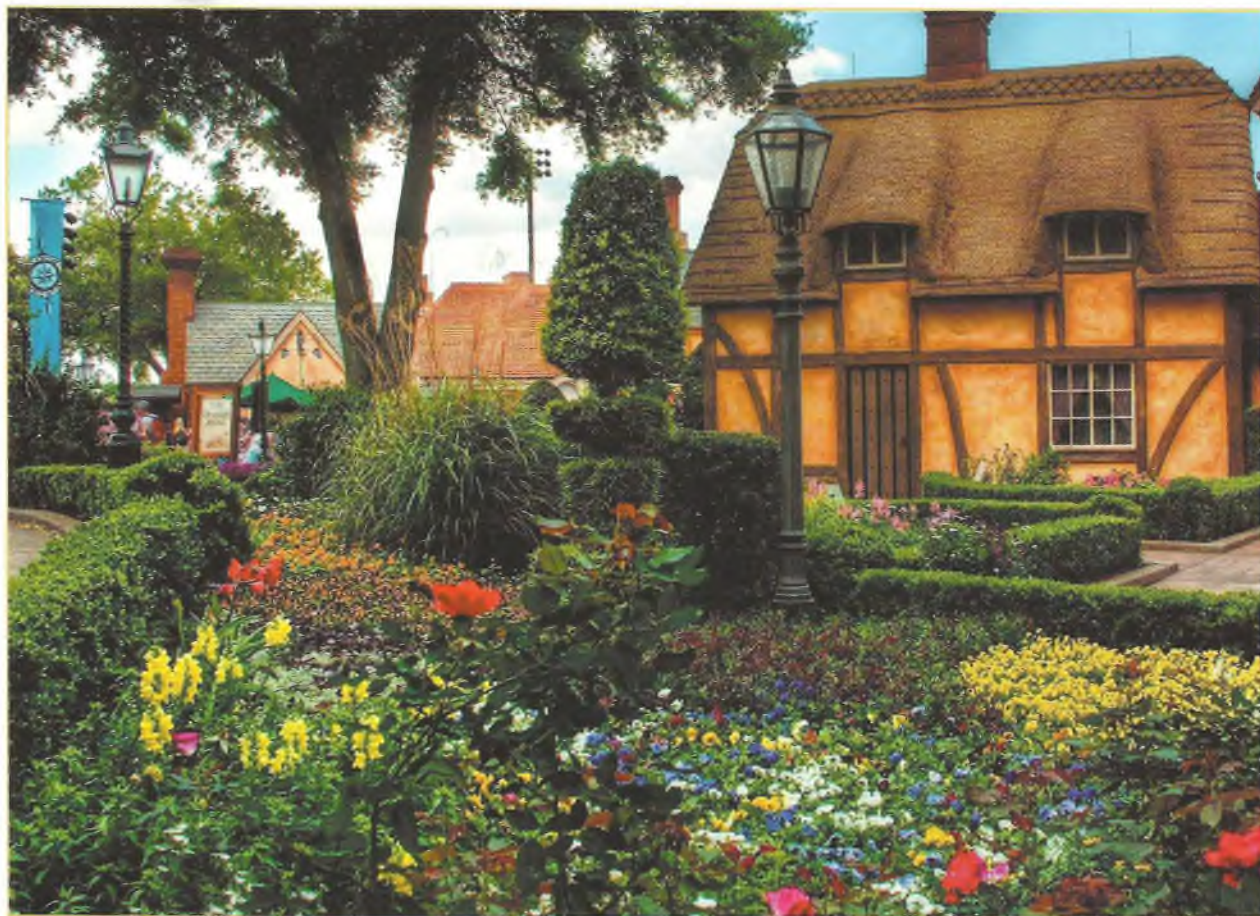
- Прорвіть однорічні рослини, посаджені раніше, на відстані 10 см, а пізніше — ще удвічі рідше. Розпушіть землю навколо кожної рослини.

Овочі

- Посійте насіння спаржі на глибину 2,5 см і на відстані 10 см одне від одного. Коли рослини підростуть, підв'яжіть їх до тонких кілочків.

- Засівайте квасолу на ділянці, де ризик морозів після третин тижня травня мінімальний. Якщо для підтримки рослин ви хочете використати дерев'яні решітки, то краще встановіть їх до сіяння. Засівайте насіння на глибину 5 см, на відстані 10 см.

8

9

Висадіть розсаду ранньої капусти, перцю, баклажанів, огірків і томатів. Посійте насіння брюссельської капусти.

10

11

Висаджуйте розсаду гвоздики Шабо, годеції, лобелії.

12

13

Обробіть троянди від борошнистої роси, наприклад препаратом «Топаз».

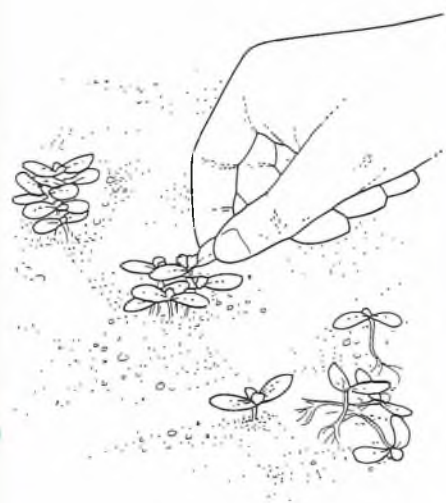

14

Квіти

• Щоб цибулина не втрачала силу, обрівайте майже відчувлі головки тюльпанів. Коли листя у них зав'яне приблизно на третину, викопайте цибулини, просушіть їх, покладіть у ящики і тримайте в прохолодному провітрюваному приміщенні до осені, коли їх можна буде висадити назад.

• Посадіть дворічні рослини: гвоздику турецьку, штокротранду тощо.

Овочі

• Засівайте насіння буряку на глибину 18 мм. Пізніше прорідіть грядку, видаливши слабкі рослини, залишивши відстані між ними приблизно 30 см.

• Прорідіть салат-латук до відстані 23—30 см.

Газони

Газонна трава, засіяна в квітні, незабаром проросте і досягне висоти 7,5 см. Використовуючи газонокосарку, підстрижіть її до висоти 5 см.

Органічне садівництво

Під час цвітіння черемхи або вишні з'являються капустяні блохи. Щоб віднайти комах від грядок із капустою, посійте поряд із ними рядок насіння гірчиці. Також для цього можна припудрити капусту попелом.

Кімнатні квіти

Регулярно протирайте листя домашніх рослин. Пил та бруд — найзілші вороги листя, що псують їхній вигляд, забивають пори і заважають прониканню сонячному промінню. Протирайте листя вологою серветкою (шматком), змочуючи її час від часу в чистій воді. Не мочіть рослини, коли вони стоять на сонці.

Цього місяця слід сіяти на клумбах такі однорічні рослини:

- › Іберис зонтичний, стінник (*Iberis umbellata*)
- › Гіпсофілу витончену (*Gypsophila elegans*)
- › Волошку синю (*Centaurea cyanus*)
- › Кларкію махрову (*Clarkia elegans*)
- › Березку трибарвну (*Convolvulus tricolor*)
- › Космею двічіперисту (*Cosmos bipinnatus*)
- › Мак самосій (*Papaver rhoeas*)

Волошка синя

15

Прорідіть загущені сходи моркви, буряку тощо.

16

17

18

Коли в пагонів рослин уже достатньо розвинене коріння, розсадіть їх в окремі горщики.

19

20

21

Перевірте кущі троянд, чи немає на них тлі. Якщо необхідно, обробіть їх спеціальними засобами.

Газони

- Жаркої спекотної пори регулярно поливайте газони.

- Не використовуйте гербіциди на молодих газонах. Після використання гербіцидів не стрижіть газони тиждень.

Фрукти

Якщо у вас ростуть фруктові дерева в огорожі з металевої сітки, відкрийте один бік, щоб дати можливість комахам-запилюникам потрапити всередину.

Настурція

Органічне садівництво

Не знищуйте стоніг. На відміну від багатоніжок, які гризуть рослини, стоніги поїдають комах-шкідників, таких як: личинки, слимаки і мокриці. Стоноги мають одну пару лапок на кожному сегменті тіла, тоді як багатоніжки дві лапки і повільно пересуваються.

Цього місяця слід сіяти на клумбах:

трав'янисті багаторічні рослини:

- › Хризантему найбільшу (*Chrysanthemum maximum*)
- › Гесперіс Матрони, вечорницю (*Hesperis matronalis*)
- › Водозбір звичайний, аквалегію (*Aquilegia vulgaris*)
- › Мак східний (*Papaver orientale*)
- › Мак голостебловий (*Papaver nudicaule*)
- › Головатень звичайний, крутай (*Echinops ritro*)

однорічні рослини:

- › Гібіскус трійчастий (*Hibiscus trionum*)
- › Дельфіній «Рожевий вальс» (*Hibiscus trionum*)
- › Чорнушку дамаську, нігеллу (*Nigella damascena*)
- › Щирицю хвостату, амарант (*Amaranthus caudatus*)
- › Резеду запашну (*Reseda odorata*)
- › Настурцію травневу (*Tropaeolum majus*)
- › Левкой дворогий, матіолу (*Matthiola bicornis*)

Теплиці

Продовжуйте видаляти пасинки з томатів. Якщо цього не робити, то урожай зменшується в кілька разів.

22

23

Продовжуйте садити горох, моркву, редиску й салат. Висівайте в ґрунт квасолу, кабачки, огірки та гарбузи.

24

25

Якщо ви хочете мати великі ягоди агрусу, слід трохи прорідити куш. Після утворення ягід куші можна обприскати мильно-мідною емульсією проти борошнистої роси.

26

27

28

Висаджуйте розсаду вербени, кореопсису, матрикарії, скабіози, чорнобривців, колеусів, цинерарії, фізалісу та інших.

Квіти

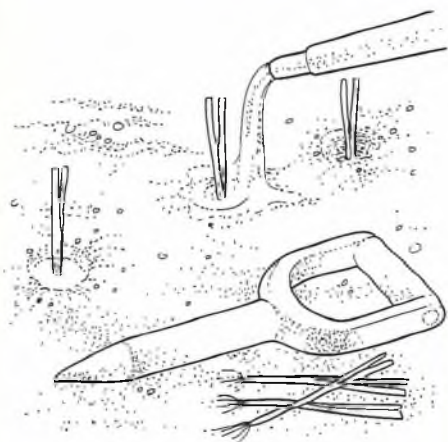
Висадіть літні добре загартовані квіти на клумби. У теплих районах це можна зробити раніше, тоді як у холодних областях, де морози можуть нагадати про себе в перший тиждень червня, садіння краще відкласти на тиждень.

Овочі

- Збирайте урожай спаржі, коли вона досягла висоти 15 см.

• Якщо цибуля-порей досягла довжини 15 см, час висадити її на грядки на глибину 10—15 см, на відстані 23 см одна від одної і в ряди, з відстанню 30—38 см між ними. Обірівіть довгі листки і садіть по одному в лунку. Лунку зробіть палицею діаметром 2 см. Не засипайте її ґрунтом, просто полийте.

Теплиці

• Птахи і коти можуть проникнути в теплиці, коли двері чи вентиляційні люки відчинені. Зробіть додаткові двері та фрамуги, тільки замість палівки чи скла натягніть металеву сітку.

Органічне садівництво

Земляні черви дуже важливі для саду, тому не вбивайте їх. Вони допомагають вентилувати ґрунт, покращують дренаж і перемішують рештки мертвих рослин і тварин із ґрунтом.

Кімнатні квіти

Регулярно обприскуйте кімнатні рослини з гладеньким листям. Уникайте потрапляння вологи на квітки. Якщо вода потрапить на квітку, вона незабаром зав'яне. ▼

Дзвоник

Цього місяця слід сіяти на клумбах такі дворічні рослини:

- Жовтушник (*Erysimum alpinum*)
- Дзвоник середній (*Campanula medium*)
- Незабудку лісову (*Myosotis sylvatica*)

Цього місяця слід сіяти на клумбах такі однорічні рослини:

- Мак опійний (*Papaver somniferum*)
- Адоніс літній (*Adonis aestivalis*)
- Котулу барбату (*Cotula barbata*)
- Календулу лікарську, нагідки (*Calendula officinalis*)
- Льон крупноквітковий (*Linum grandiflorum*)
- Молочай облямований (*Euphorbia marginata*)

29

30

Підгорніть картоплю та ранню капусту.

31

Ще не запізно посіяти газонну траву і додати торф. Проте спершу ретельно підготуйте ґрунт (див. Квітень).

Органічне садівництво

Їжаки — друзі садівників. Вони поїдають слимаків, жуків, личинок шкідників і багатоніжок. Хліб, розмочений у молоці, — лася їжа для них, особливо восени.

Фрукти

- Посійте під деревами рослини-сидерати. Вони врятовують від деяких шкідників і хвороб, наприклад: настурція — від попелиці, часник — від грибкових хвороб.

- Регулярно оглядайте ягідні кущі та фруктові дерева, щоб вчасно помітити наявність шкідників і хвороб. Помітивши шкідників, негайно вживайте заходів для їх усунення.

Теплиці

Пересадіть хризантему в горщики, в яких вони пізніше зацвітуть. Можна вкопати квіти разом із горщиками в землю.

Цього місяця слід сіяти на клумбах:

дворічні рослини:

- Наперстянку пурпурну (*Digitalis purpurea*)
- Шток-троянду рожеву, мальву (*Alcea rosea*)
- Місячник однорічний (лунарія) (*Lunaria annua*)
- Жовтушник (*Cheiranthus x allionii*)
- Хейрантус Чері, лакфіоль (*Cheiranthus cheiri*)

однорічні рослини:

- Соняшник однорічний (*Helianthus annuus*)
- Волошку мускусну (*Centaurea moschata*)
- Емілію полум'яну, зірочку (*Emilia flammea*)
- Льонок марокканський (*Linaria maroccana*)
- Малькольмію приморську (*Malcolmia maritima*)
- Лімнантес (*Limnanthes douglasii*)

Овочі

- У травні постійно і рясно поливають капусту. Поливи корисно поєднувати з органічним і мінеральним підживленням.

- Розсадіть цибулю-різанець, якщо вона у вас росте 2—3 роки. Видаїть обережно старі центральні частини, пересаджуючи тільки бічні.

Наперстянка

Червень

«Червень — перший місяць літа, коли трави бувають і птахи співають». Ще його називають рум'янцем року — він радує людей цвітоми і яскравою зеленню.

1

2

Спокійна погода в червні —
добрий урожай.

3

4

Сходи кабачків слід оберігати від ворон
і граків, які їх викльовують.

5

6

7

Загроза приморозків минула, то ж мож-
на виставити всі посудини з квітами
на вулицю.

Квіти

- Підв'яжіть усі рослини,
яким це необхідно.

- Можна висаджувати пе-
ларгонію у відкритий ґрунт.
Днів за 10 до цього треба
починати загартовувати рос-
лину — виносити на свіже
повітря. Тоді вона краще цві-
стиме.

Газони

Регулярно стрижіть газони.
Жорсткі трави й бур'яни не
витримують частого косіння
і гинуть.

Органічне садівництво

Поставте пастки для яблу-
невої плодожерки.

Цього місяця слід сіяти
на клумбах такі
трав'янисті
багатолітні рослини:

- > Мак альпійський
(*Papaver alpinum*)
- > Воловик блакитний
(*Anchusa azurea*)
- > Катананху блакитну
(*Catananche caerulea*)
- > Дельфіній високий,
живокіст, шпорник
(*Delphinium elatum*)
- > Дрібнопелюстник красивий,
ерігерон
(*Erigeron speciosus*)
- > Гесперіс, вечорницю
(*Hesperis matronalis*)
- > Коров'як фіолетовий (дивину,
ведмеже вухо) цельзію
(*Verbascum phoeniceum*)

Дельфіній

Овочі

- Зберіть урожай редиски,
зеленої цибулі. На їхньому
місці можна засіяти зернові.

- Пересадіть саджанці брюс-
сельської капусти на грядки,
де раніше росли огірки, тома-
ти або боби.

Фрукти

На початку літа для рослин
дуже важливі азотисті до-
брина: мінеральні — аміачна
селітра, сечовина та органіч-
ні — пташиний послід, ко-
ров'як, гноївка. Підживлення
проводьте після дощів або по-
єднуйте з поливами.

Катананха

8

9

10

11

Зберіть урожай полуниці, щойно ягоди дозріють. Якщо вчасно не зібрати урожай, ягоди скоро зіпсуються.

Викопайте цибулинні.

12

13

Видаліть відмерлі квіти з рослин, що ростуть у вазонах, горщиках на підвіконнях, підвісних кошиках і на клумбах. Обрізавши їх, ви прискорите розвиток нових квітів.

14

Овочі ▼

Як тільки на бобах із нижніх квіток сформуються маленькі стручки, відщипніть верхівку рослин, не торкаючи квіток. Це стимулюватиме зав'язування нових бобів і допоможе захистити рослини від чорної попелиці. Ніжну зелень верхівок можна використовувати в їжу як шпинат.

Органічне садівництво

Молоді рослини схильні до атак слимаків, особливо в жарку погоду за високої вологості. Поставте для них пастки і щодня їх вичищайте. Для цього придадуться глибокі миски з пивом або жовтим цукровим піском.

Квіти

Зробіть прибирання в альпінарії. Щоб понизити ризик атаки слимаків і равликів, видаліть сухе листя і квіти.

Газони

Якщо трава на газонах починає тьмяніти, рівномірно полийте ґрунт швидкодіючим добривом у пропорції 70 г на 1 м².

Теплиці

- Не забувайте поливати рослини. Якщо ґрунт засохне, особливо торф'яний, дуже важко повернути його до належного стану. У період літньої спеки поливайте рослини рано-вранці та пізно увечері.

- Охолодіть теплиці, обприскуючи рослини, підлогу й полиці. Робіть це рано-вранці або в дообідню пору, щоб надмірна волога випарувалася до ночі. Надмірна вологість уночі сприяє появі різних захворювань.

15

Підв'яжіть гілки малини. Слідкуйте, щоб на одному кущі не розвивалося більше восьми гілок.

16

17

18

Поливайте томати щодва тижні.

19

20

21

Теплиці

У цю пору року гвоздику перисту часто атакують білі кліщі. Регулярно обприскуйте рослини чистою водою. Якщо це не допоможе, використовуйте пестициди. Також частим шкідником гвоздики буває попелиця. Змити її з рослини можна водою з милом.

Овочі

Викопайте ранню (молоду) картоплю. Намагайтеся не пошкодити бульби. Використовуйте для цього садові вила. Видаліть ґрунт, обмийте бульби і дайте їм просохнути.

Фрукти

Літнє обрізання агрусу спрямовує енергію в плодові бруньки.

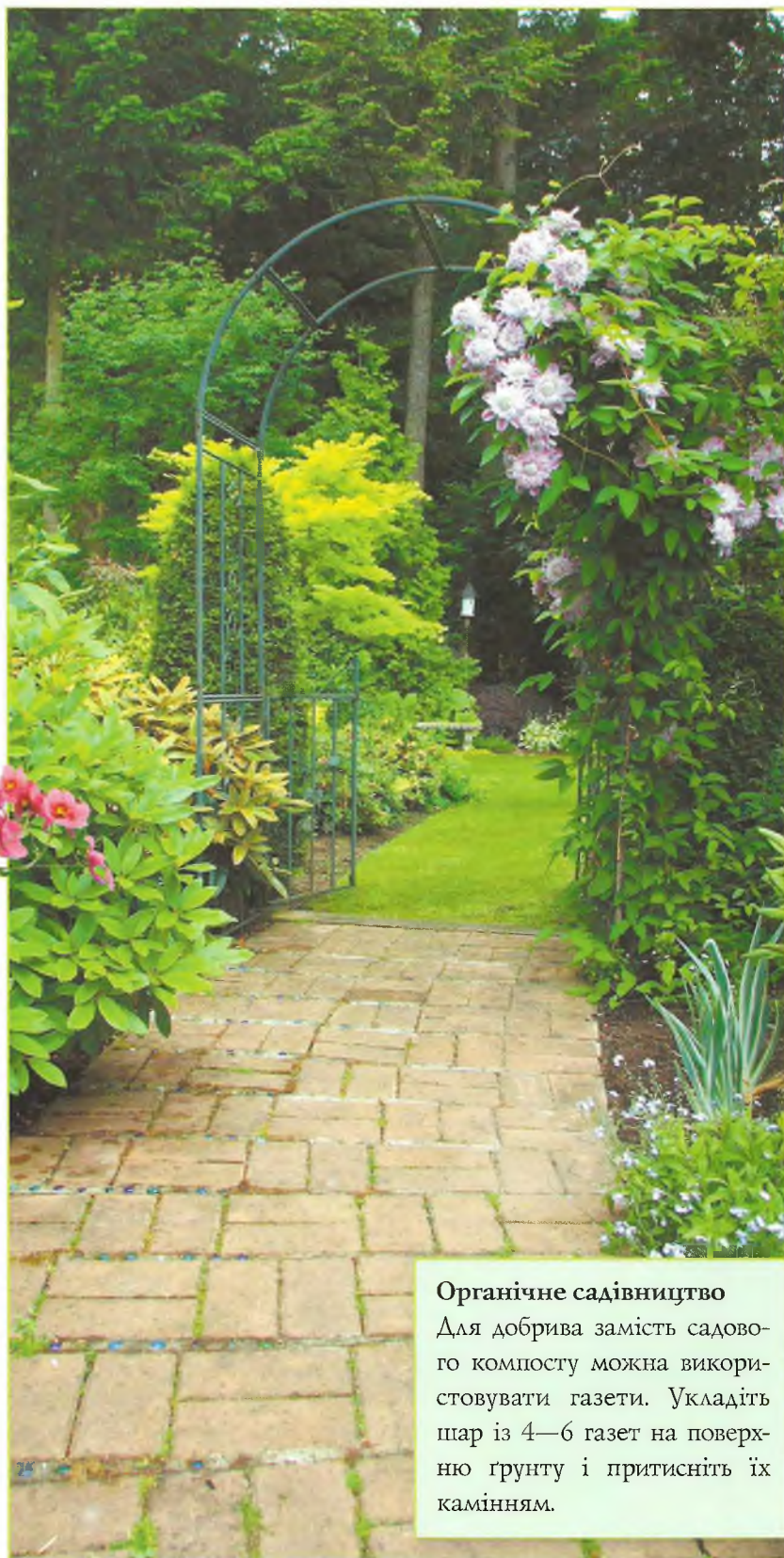
Квіти

- Регулярно перевіряйте квіти на наявність шкідників. У цю пору року вони швидко знищують рослини.

- Оскільки в жарку погоду ґрунт швидко висихає, частіше поливайте підвісні кошики з квітами, особливо якщо на них потрапляє пряме сонячне проміння. ▼

- У посушливі періоди поливайте квіти. Найкраще поливати ділянку поступово протягом кількох годин. Дуже багато води за раз псує структуру ґрунту і зовсім не живить коріння. Поливати найкраще надвечір. Якщо полити рослини вдень, це не дасть ніякої користі, бо волога швидко випарується. Крім того, крапельки води на листі діятимуть як лінза — рослина просто «згорить».

Органічне садівництво

Для добрива замість садового компосту можна використовувати газети. Укладіть шар із 4—6 газет на поверхню ґрунту і притисніть їх камінням.

22

Посадіть буддлею Давида, чебрець і айстри, щоб принадити метеликів.

24

23

25

Проведіть обрізування червоних та білих порічок після плодоношення. Виріжте 3—5-річні пагони у чорної смородини і 6—7-річні у порічок.

26

Цього місяця незрілі плоди часто опадають з яблунь. Це нормально. Древа таким чином позбавляються від зайвої ноші.

27

28

Квіти

• Як тільки відцвітуть іриси, розсадіть їх. Викопайте і розділіть бульби. Видаліть старі центральні частини, а молоді бічні посадіть назад. Для цієї роботи вам знадобиться гострий ніж.

Цього місяця слід сіяти на грядках такі дворічні рослини:

- › Жовтушник альпійський (*Erysimum alpinum*)
- › Маргаритку багатолітню (*Bellis perennis*)
- › Незабудку лісову (*Myosotis sylvatica*)
- › Шток-рожу рожеву, мальву (*Alcea rosea*)
- › Місячник однорічний (лунарія) (*Lunaria annua*)

Овочі

До кінця липня можна садити салат-латук. Засівайте насіння на глибину 12 мм, на відстані 30—38 см між грядками. Також зараз можна посадити редиску.

Теплиці

- Білокрилка (білан) часто пошкоджує томати і цинерарії. Обробіть ці рослини пестицидами, повторивши процедуру через 10 днів.

- Пересаджуючи кімнатні рослини з розрослим корінням, вийміть рослину з горщика, обтрусіть трохи старий ґрунт і пересадіть у новий горщик більшого розміру. Додайте необхідну кількість землі.

- Видаліть у троянди пагони-дички, що ростуть нижче щеплення. Якщо такі пагони з'явилися вище рівня ґрунту, досить їх зрізати ближче до стовбура, не залишаючи пенька. Якщо вони виткнулися з-під землі, то треба акуратно відгребти ґрунт до того місця, звідки вони почали відростати, обрізати біля стовбура і витягнути їх із землі.

Фрукти

Починайте живцювання декоративних та ягідних кущів. Садіть нарізані зелені живці у ґрунт для вкорінення.

Мальва

29

Зрізуючи троянди для букета, використовуйте гострі садові ножиці. Зріз необхідно робити відразу над місцем, де росте листок.

30

Струшуйте і знищуйте падалицю з плодових дерев і кущів.

Цього місяця слід сіяти такі однорічні рослини:

- > Віолу, братки (*Viola x wittrockiana*)
- > Гвоздику турецьку (*Dianthus barbatus*)
- > Лакфіоль, жовтофіоль садову (*Cheiranthus cheiri*)

Органічне садівництво

Багато рослин, такі як будд-лея Давида, чорнобривці, без-смертник, лобелія, резеда, скабіоза, бузок і чебрець уліт-ку приваблюють метеликів.

Фрукти

У фруктових садах під-стригайте траву, особливо на-вколо молодих дерев. Трива-позбавляє рослини азоту, важ-ливого елемента для росту мо-лодих дерев.

Теплиці

Якщо вчасно не полити рос-лини, квіти скоро обпадуть. Регулярно перевіряйте, щоб ґрунт у горщику був вологий, але не мокрий.

Квіти ▲

• Якщо у вашого кактуса утворилися дітки, розсадить їх. Відокремте чистим го-стрим ножом дітку від какту-са, почекайте кілька днів, поки місце зрізу на ній підсохне, і потім садить її в окремий горщик.

• Збирайте насіння з від-цвілих квітів.

Газони

Регулярно підстригайте газо-ни. Якщо вчасно не підстриг-ти, пізніше це буде важче зробити, бо трава швидко розростається, і після під-стригання впродовж багатьох тижнів вона відновлюватиме свій насичений зелений колір. Якщо погода дуже спекотна, не підстригайте газон надто коротко.

Овочі

Підв'яжіть горох. Рясно по-ливайте рослину, особливо коли стручки починають фор-муватися.

The background of the page is a close-up photograph of pink flowers, likely cherry blossoms, with soft, out-of-focus petals and green stems. The lighting is bright, creating a gentle, summery atmosphere.

Липень

Липень — це маківка літа. Сьомий місяць у григоріанському календарі. У народі кажуть: «У липні на полі густо, а в коморі пусто».

1

2

Продовжуйте роботи зі знищення бур'янів, спущення ґрунту на грядках, у квітниках, пристовбурних кругах та міжряддях саду.

3

4

Не забувайте поливати рослини. Застосовуйте мульчування.

5

6

Збирайте врожай кабачків. Період від цвітіння до повного формування кабачків становить 15—20 діб.

Удобрюйте кущі троянд, щоб стимулювати пишне цвітіння.

7

Фрукти

- Повісьте на вишні й черешні капронові сіті для захисту від птахів.
- Після закінчення плодоношення обробіть суницю препаратами проти суничного довгоносика, листоїда і суничного кліща.
- Рано-вранці струшуйте на підстилку і знищуйте личинки пильщика з кущів агрусу і смородини.

Квіти

Оглядайте квітники, видаляйте зів'ялі квіти й суцвіття для подовження періоду цвітіння. Підстригайте регулярно живопліт, особливо бирючину. Якщо її не підстригати, то вона забруднюється і біля її основи опадає листя.

Газони

Раз на тиждень продовжуйте поливати газони. Щоб контролювати дозу поливу, поставте на газон порожню банку. Коли рівень води в ній підніметься до 3—4 см, полив треба припинити.

Овочі

- Висадіть розсаду пізньої капусти. Якщо ви живете в північних районах, то висаджуйте її на місяць раніше, щоб вона встигла дозріти. Дотримуйте ширини міжрядь 60—70 см і відстані в рядку 40—50 см.

- Прорвіть буряк, моркву і салат. Скупчені рослини ніколи не дають гарного урожаю.

Органічне садівництво

Якщо вашу картоплю уражає картопляна гниль, використовуйте наступного року сорти, стійкі до цього захворювання. Найменш стійкі до хвороби ніжні сорти з білою шкіркою, більш стійкі — сині, рожеві, пізньостиглі. Картопляна гниль заводить у вологу літню погоду. На листі при цьому з'являються невеликі коричневі або чорні плямочки, а бульби чорніють і стають м'якими.

Теплиці

Живцйте декоративно-листяні бегонії, такі як бегонія королівська та бегонія Месона. Надріжте листок в основі квітки, покладіть його на вологий компост і притисніть до землі невеличким камінцем. Живець завдовжки має бути не менше 5 см.

Віола, братки

Цього місяця слід сіяти такі квіти:

- Первоцвіт
(*Primula x kewensis*)
- Первоцвіт м'якуватий
(*Primula malacoides*)
- Віолу, братки
(*Viola x wittrockiana*)

8

У міру дозрівання салату-латуку обрізуйте його. Це слід робити або рановранці, або пізно увечері, коли рослини охолоджені.

9

10

11

Обрізуйте поросль у дерев.

12

13

Час збирати врожай ранньої цвітної капусти.

14

У теплій воді в ставках швидко розмножуються зелені водорості. Посадіть водяні рослини з великим листям: це зменшить проникнення світла у водойму.

Овочі

- Регулярно поливайте квасоллю до появи першої зав'язі в посушливі періоди. Мульчуйте ґрунт навколо коріння, це допоможе утримати вологу біля кореня.

- Збирайте урожай огірків. Дорослу огудину під час збирання огірків не можна перекладати з місця на місце і особливо шкідливо повертати.

Фрукти

Якщо вашій полуниці вже три роки, то з кінця липня до середини серпня можна садити нові кущі полуниці на відстані 60 см один від одного і з відстанню між рядами 20 см. Полийте дощуванням і замульчуйте перегноєм або сухою землею.

Теплиці ▲

Не давайте колеусам цвісти. Як тільки з'являються бутони — зривайте їх. Ці рослини вирощують заради їх привабливого листя.

Квіти

Переберіть цибулини тюльпанів, почистіть їх і поставте в прохолодне, темне, сухе місце, недоступне для шкідників, до часу садіння восени.

Органічне садівництво

Оса Хальцида (наїзник) паразитує на метеликах. Енкарсія Формоза дуже ефективна проти білокрилки (білан).

15

Якщо на фруктових деревах багато плодів, під гілки підставте підпори.

16

Настає посушливий період. Регулярно поливайте рослини в саду. ►

17

18

Підживляйте епіфіти, наприклад орхідеї, зрошуючи рідкими добривами один раз на два тижні під час цвітіння і росту.

19

20

▲ Прикрийте серединку цвітної капусти листям, щоб захистити її від яскравого сонячного проміння.

21

Квіти

- Регулярно боріться з бур'янами за допомогою сапки. Видаляйте не тільки надземну їхню частину, а й коріння.

- Липень — найбільш підходящий місяць для заготівлі землі для розсади на майбутній рік. На луках із гарним травостоем нарізують пласти дерну завтовшки до 10 см і складають їх шарами трава до трави, перекладаючи коров'яком. У вересні штабель перелопачують, до весни дернова земля готова. Торф збирають на болоті, розкладають для провітрювання або відразу використовують для приготування компосту. Заготовляють також перегнійну землю і чистий річковий пісок. Землю зберігають у прохолодному, захищеному від сонця місці, час від часу зволожуючи і розпушуючи.

- Підв'яжіть пізноквітучі хризантеми, щоб вони не зламалися від пориву сильного вітру.

Овочі

- Зберіть урожай цибулі-шпалоту. Використовуйте для цього садові вила.

- У міру дозрівання, збирайте урожай артишоків, коли їхня луска ще тверда. Головки на верхівці рослини дозрівають швидше, на бічних гілках — трохи пізніше.

- Обривайте регулярно огірки, щоб дати можливість розвиватися новим плодам.

Теплиці

Пересадіть рослини у велику тару, як тільки їх коріння заповнить горщик.

22

Акуратно обріжте в альпінарії рослини, що відцвіли.

23

24

25

Щоб огірки зберігалися довше, їх обрівають із плодоніжками.

26

27

Слід навести лад у коморі, переконатися, що там сухо, немає паразитів і хороша вентиляція. Стіни та підлогу можна побілити вапном. Це робиться за 40 днів до закладення врожаю.

28

Для формування низького компактного кущика сіянці шавлії прищипують, коли вони досягають висоти 10 см. Щоб шавлія зацвіла рано, насіння висівають у березні в кімнатних умовах.

Ягоди

- Ягоди чорної смородини дуже багаті на вітамін С. У 100 г їхнього соку міститься до 300 мг вітаміну С, що становить майже п'ятиденну норму потреби людини в цьому вітаміні.

Органічне садівництво

Не вбивайте жаб, вони допомагають вам позбутися слимаків.

- Малина відзначається швидкоплідністю і плодоносить на другий рік після садіння.

Теплиці

Затініть рослини в сонячну погоду, регулярно обприскуйте водою підлогу й полиці, щоб створити вологу атмосферу.

Фрукти ▼

Пізнє літо та осінь — саме час збирати урожай яблук і персиків.

Квіти

- Підживіть жоржини.
- Видаліть відцвілі головки квіток із кущів азалії (рододендрону). Від травня до серпня можна проводити живцювання. Якщо почало зморщуватися листя, помістіть горщик у посудину з водою до повного насичення рослини. Причиною зморщування може бути низька вологість повітря.

- Не заливайте левкої, вони не люблять вогкості.

Овочі

Засівайте ріпу і брукву для зимового споживання в лунки завглибшки 20—25 мм і в ряди з відстанню 38 см. Ґрунт має бути вологий.

29

Більшість кімнатних рослин потребують вологої атмосфери. Якщо обприскувати рослини окремо, волога скоро розсіється, а коли поставити їх поряд, то створюється вологий мікроклімат.

30

31

Відщипніть верхівку квасолі, щоб кущ був компактним.

Органічне садівництво

Зелені добрива покращують плодючість ґрунту і запобігають росту бур'янів. Конюшину лугову, люцерну і люпин засівайте на добре підготовлений ґрунт.

Квіти

- Пересадіть на постійне місце лакфіоль і дзвіночки, щоб у них було більше простору. Рясно полийте грядку за день до садіння.

- Видаліть зайві бруньки на хризантемі.

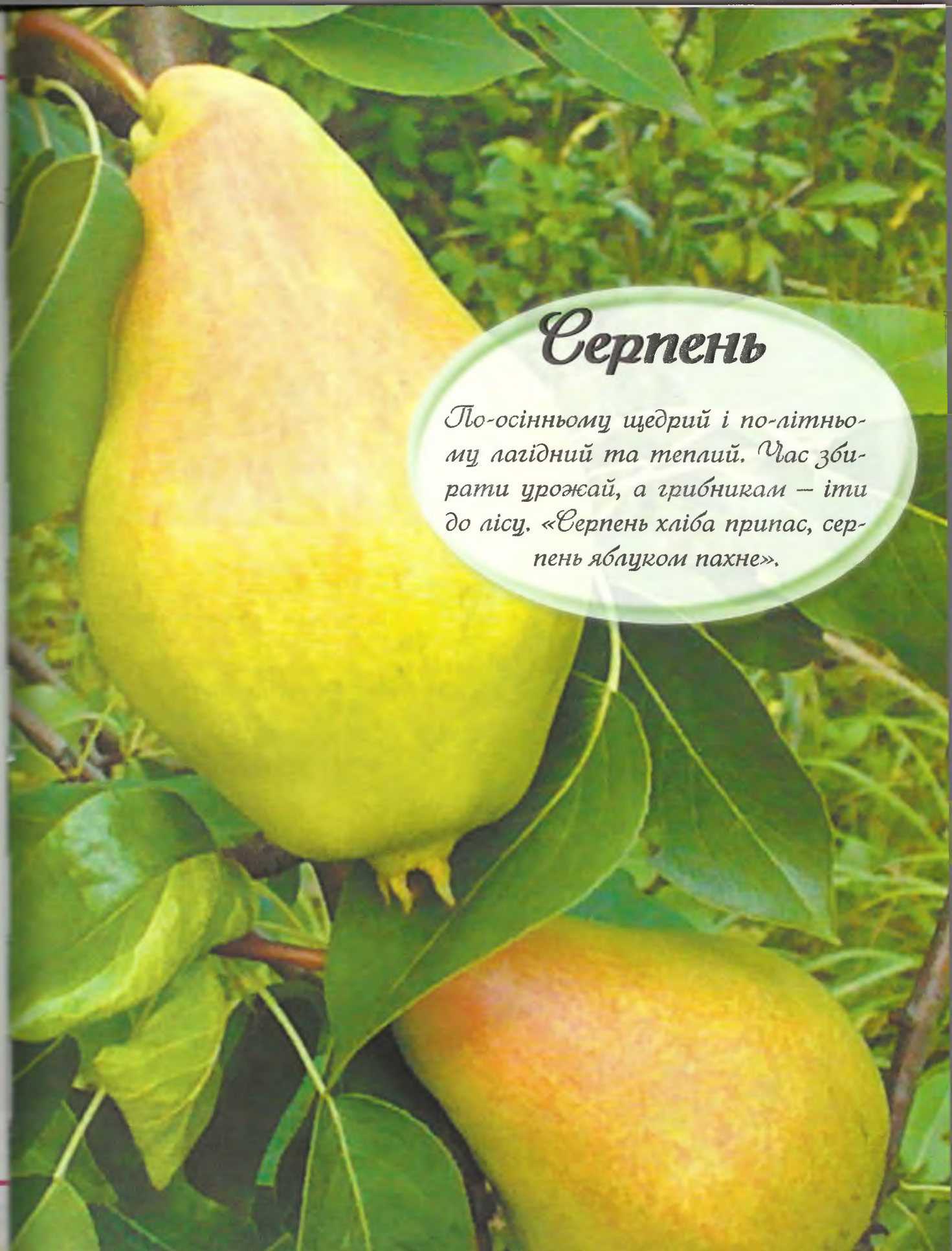
Овочі

Коли на кущах помідорів на грядці сформувалося по 4 суцвіття, відщипніть верхівку рослини.

Фрукти

- Видаліть старе листя на кущах полуниці. Прополіть.

- Розмножити ожину можна, нахиляючи довгі гілки і присипаючи їх землею.

A large, ripe yellow pear with a hint of orange-red blush is the central focus, hanging from a dark brown branch. It is surrounded by vibrant green leaves of various shapes and sizes. In the lower right corner, another pear is partially visible, also showing yellow and orange tones. The background is a dense, out-of-focus green foliage.

Серпень

По-осінньому щедрий і по-літньому лагідний та теплий. Час збирати урожай, а грибникам — іти до лісу. «Серпень хліба припас, серпень яблуком пахне».

Серпень

1

2

Зберіть урожай артишоків.

3

4

Використовуйте для газонів добриво повільної дії, наприклад, кісткове борошно.

5

6

Саме час зібрати трави для сушіння.

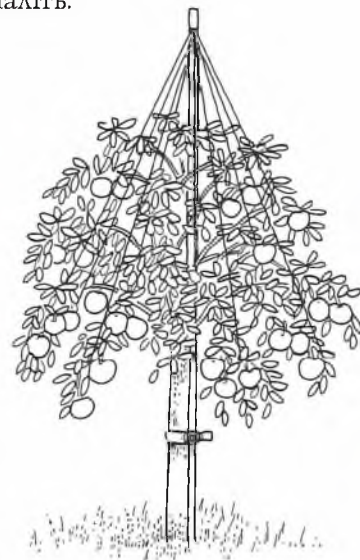
7

Зберіть урожай бобів.

Овочі

- Зберіть другу партію молодшої картоплі і основний урожай картоплі, коли її листя зав'яло. Картоплиння краще спаліть.

Фрукти

Гілки дерев, на яких багато плодів, необхідно підперти.

- Вибірково обірвіть листя на томатах, щоб більше світла потрапляло до плодів.

- Регулярно збирайте урожай томатів — це сприяє розвитку нових плодів.

- У гарбузів у серпні видаляють кінці огудини з квітками і зав'язями дрібнішими, ніж яблуко, щоб решта плодів краще дозріли. Поливають гарбузи раз на тиждень.

- У петрушки після проріджування обірвіть старе пожовкле листя, полийте рядки і розпушіть міжряддя.

- Збирати цибулю необхідно в суху погоду. Висмикнуті цибулини просушувати на грядках протягом 7 днів, у холодну погоду і під час дощу — під навісом або в приміщенні.

Квіти

- Регулярно обривайте відцвілі квітки запашного горошку — це сприяє інтенсивному розвитку нових квіток.

- Поділіть іриси.

Кімнатні квіти

Розмножте Діфенбахію. Наріжте живці завдовжки 7,5 см щонайменше з однією брунькою на кожному.

Квітки запашного горошку

Ягоди ▼

У серпні починає дозрівати баштан — кавуни і дині. Полив треба припинити. У стиглих кавунів плодоніжка і вусяк усухають.

Цього місяця слід сіяти в оранжереях такі квіти:

- › Цинерарію
- › Примулу

8

Дозрівання сильнорослих сортів баклажанів прискорюють, акуратно надрізуючи стебло уздовж і розширюючи розріз дерев'яною паличкою.

9

10

Овочі дозріють швидше, якщо на ніч накривати їх плівкою.

11

Видаліть на томатах суцвіття з квітками, що не розпустилися, прищипніть верхівку рослини і обірвіть усе пожовкле листя.

12

13

14

Урожай цибулі можна збирати, коли її пірця масово жовкнуть і вилягають.

Кімнатні квіти

Якщо ви зібралися у відпустку, забезпечте вологу для квітів, які прикрашають квартиру. Це досягається за допомогою джгута, скрученого з бинтів: складіть бинт у кілька разів і скрутіть із нього джгут. Один кінець джгута опустіть у посудину з відстояною водою, інший покладіть у горщик з рослиною. Товщину джгута і положення посудини з водою в цьому разі краще підібрати дослідним шляхом за кілька днів до від'їзду.

Квіти

Запашний горошок — це швидкоросла рослина, яка потребує достатнього поливу: через брак вологи можуть обпасти бутони і квітки, скоротиться тривалість цвітіння. Подовжити його можна, якщо

Органічне садівництво

Щипавки (двохвостки) часто ушкоджують жоржини і хризантеми. Якщо ви помітили їхню присутність, розкладіть поміж пошкодженими рослинами листя бур'янів, траву, вологі ганчірки, дошки. Комах, що скупчилися під цими укриттями, слід регулярно знищувати. Зниженню чисельності щипавок сприяє глибоке осіннє перекопування ґрунту.

вчасно видаляти відцвілі цвітоси, залишивши (у разі потреби) перші 2—3 суцвіття на насіння.

- У період із середини серпня до початку вересня висадіть крокуси. Вони зацвітуть через два роки.

Овочі

- У кінці серпня треба прищипнути верхівку у брюссельської капусти — тоді стебло перестане рости і качанчики формуватимуться швидше. Щоб качання капусти не розтріскувалася, кілька разів пригніть кожен качан то в один, то в другий бік, поки обірвуться дрібні корінці.

- Перець і баклажани продовжують поливати і підпушувати через кожні 5—7 днів. Збирання врожаю триває до кінця місяця. Норма поливу — 3 л на рослину.

- У серпні продовжує рости пізня капуста. Її регулярно поливають і раз на місяць підживляють розчином коров'яку з невеликою добавкою мінеральних добрив. Проти шкідників обпилюють тютюновим пилом або обприскують відваром помідорного бадилля.

- Збирайте урожай цукрової кукурудзи, коли ниткоподібний шовк висохне і стане коричневим.

Серпень

15

16

17

18

Саме час для прополювання нещодавно
посадженої полуниці.

19

20

21

Обприскайте вишню 11%-ним розчи-
ном сірчанокислоного калію: це сприяє
кращій закладці плодових бруньок май-
бутнього урожаю.

Органічне садівництво

Жуки стафілініди живуть
у ґрунті і поїдають кліщів,
поніальницю і лялечок капу-
стяної мухи. Як дорослі осо-
бини, так і личинки цих
жуків дуже корисні для саду,
тому їх не можна знищувати.

Теплиці

Базилік дуже теплолюбна
рослина. Із зниженням темпе-
ратури ріст зупиняється, тому
його вирощують в основному
в парниках і теплицях.

Овочі

Обірвіть квасолю, перш
ніж стручки стануть жорст-
кими.

Органічне садівництво

Земляні черв'яки дуже корисні в саду, але можуть стати проблемою на газоні. Змітайте з поверхні газону купки викинутого черв'яками ґрунту і підвищуйте кислотність ґрунту шляхом мульчування торфом та застосуванням добрив.

Фрукти ►

- Прищипніть верхівки гілочок смородини та яблуні. Це краще підживить рослини до зими і забезпечить рясніше цвітіння наступного року.

- Можна починати збирати яблука. Якщо насіння плодів має коричневий колір — яблуко дозріло. Але, найголовніше, плодоніжка яблука має легко відділятися від гілки. Це вірна ознака того, що треба починати збирання врожаю.

Кімнатні квіти

- Обприскуйте повітряне коріння рослин, таких як Монстера і Філодендрон, щоб вони не засохли.

- Пересадіть торішні цикламени, які відцвіли. Візьміть бульбоцибулину і пересадіть у свіжий ґрунт.

22

23

Якщо зараз посіяти петрушку, салат і кріп, восени матимете свіжу зелень.

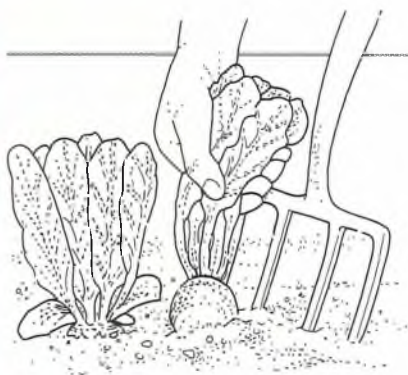
24

25

26

27

Беріться до поділу і садіння ірисів, флоксів, півоній та інших багатолітників.

Зберіть урожай буряку, використовуючи садові вила.

28

Кімнатні квіти

- У цей період можна пересаджувати каланхое на постійне місце в горщики.

- Дуже прикрашають приміщення рослини родини Бромелієві: ехмея, більбергія, гузмания. Не забувайте регулярно обприскувати рослини, особливо в період укорінення.

Квіти

Розсадіть stokротки (маргаритки). Найкраще розвиваються і цвітуть stokротки на пухких повітропроникних і добре удобрених ґрунтах. У вологому ґрунті stokротки можуть не пережити зиму.

Овочі

Ви можете визначити кислотність ґрунту самі за допомогою індикаторного паперу, наприклад «мультифан». Його можна придбати в аптеці чи в садівничому магазині. Якщо ґрунт кислий або середньокислий, його нейтралізують деревним попелом, цементом, добре гашеним вапном.

Фрукти

- Не знімайте мокрі після дощу або роси плоди. У жаркі сонячні дні залишайте урожай у затінку дерев або відразу ж прибирайте в прохолодне місце. Нагріті сонцем плоди, швидше за все, перезріють і загниють.

- Якщо ви побачили на ягідних кущах листя, уражене іржею, після збирання урожаю обприскайте кущі розчином залізного купоросу (300—400 г на 10 л води) або хлороокисом міді (40—50 г на 10 л води). Гарний засіб для боротьби з тлею і кліщами — настій часнику.

Цього місяця слід садити такі однорічні рослини:

- › Годетію
- › Чорнушку
- › Амарант хвостатий
- › Мальву
- › Резеду
- › Настурцію
- › Німезію

Теплиці

Посадіть бузок. Тільки врахуйте, що він не любить тінь і важкі кислі ґрунти.

Німезія

29

Якщо більша частина цибулі пожовкла і лягла на землю, час її викопувати. Після цього її треба просушити і зберігати за температури 10—12 °С та вологості 50—60 %.

30

31

Розсадіть Африканську фіалку (сеньполію), зрізавши декілька здорових листків. Посадіть їх по три в горщик завширшки 7,5 см. Не висаджуйте їх ближче ніж 12 мм до краю горщика. Коли вони вкоріняться, розсадіть кожен в окремий горщик.

Органічне садівництво

Земляні жуки живуть у ґрунті, поїдають черв'яків і комах-шкідників, включно з личинками та яйцями капустяної мухи, а також насіння бур'янів, тому не вбивайте їх.

Овочі

- Щоб запобігти фітофторі, обприскайте томати 1%-ною бордоською рідиною (100 г на 10 л води) або розчином мідного купоросу (20 г на 10 л води) з додаванням 1 ст. ложки прального порошку. Не садіть помідори поряд із картоплею.

- У цей період зберіть урожай кольрабі.

- Щоб запобігти борошнистій росі, рослини обприскують у вечірні години настоєм свіжого коров'яку (третину відра з коров'яком заливають водою, три дні настоюють, проціджують, знову доливають води у співвідношенні 1 : 3).

Теплиці

- Перевірте затінювання в теплицях. Потрапляння прямих сонячних променів у цю пору року може нашкодити рослинам.

- Розмножте заячу капусту (очиток). Зрізавши кілька листків, залиште їх підсохнути на кілька днів, потім висадіть у вологий ґрунт, змішаний із піском. Поставте їх так, щоб на них не потрапляло пряме сонячне проміння. Коли живці вкоріняться, розсадіть кожен в окремий горщик.

Вересень

*Вересень — перший осінній місяць.
Кажуть, що він «одним оком на
літо дивиться, а другим на зиму
поглядає». Плане літній серпанок,
обіцяючи довге тепло. . .*

Вересень

1

2

Вересень — час збирання врожаю.

3

4

На звільнених грядках посійте насіння кропу та редиски.

5

6

▲ Підготуйте ґрунт для висаджування весняних квітів. Прополіть ділянку і додайте трохи кісткового борошна.

Зберіть урожай картоплі. Просушіть і переберіть бульби.

7

Органічне садівництво

Личинки комарів-довгоножок і хруща дуже часто псують газони у пізні літні та осінні періоди.

Фрукти

- Продовжуйте збирати яблука. Найкраще збирати урожай у суху погоду вранці. Яблука знімають разом із плодоніжкою, яку акуратно відокремлюють від гілки.

- У першій половині вересня посадіть живці порічок.

- У другій половині висадіть живці чорної смородини. Також пересадіть на постійне місце вкорінені горизонтальні відсадки смородини і агрусу.

Овочі ▲

Зберіть останній урожай динь. Очистіть грядку від решток рослин.

Теплиці

Висадіть розсаду цикламенів, посіяних у серпні.

Органічне садівництво

На ділянках, де жук-дотяник завдає клопоту, застосуйте часте й ретельне розпушення ґрунту і знищення бур'янів, особливо пирію повзучого.

Дотяники знищуються механічно, їх можуть сколювати садові птахи або з'їдати жукелиці.

• Щоб виявити, чи є личинки довгоніжки на ділянці, покладіть вологий мішок на газоні вечірньої пори — на ранок ви їх побачите під мішком. Знищіть їх. Запобігти зараженню газону личинками довгоніжок можна провітрюванням ґрунту (проколювання, наколювання). Дієвіші заходи — полити з лійки газон чи проблемні ділянки препаратами «Актара», «Антихрущ».

Цього місяця слід сіяти такі однорічні рослини:

- > Айстру
- > Гайлардію остисту
- > Лілейник
- > Дельфіній альпійський

Квіти ▲

• Через 2 тижні після зрізання цвітоносів викопайте бульбоцибулини ранньоквітучих глідолусів, обріжте стебла, залишивши маленький пеньок, потримайте 10—15 хвилин у слабкому розчині марганцівки, потім просушіть 1—2 тижні в приміщенні за температури 30—35 °С.

• Збирайте насіння з відцвілих рослин. Їх необхідно просушити в провітрюваному приміщенні за температури 25—30 °С.

Лілейник

Вересень

8

Обірвіть велике листя петрушки — це прискорить ріст молодих гілочок.

9

10

11

Витримайте кабачки, гарбузи і патисони на сонці перед закладенням на зимове зберігання.

12

Установіть конструкції зі скла або целофану для захисту рослин томатів, щоб допомогти дозріти останнім плодам. Або обірвіть їх і складіть у ящики, повністю накривши тканиною.

13

14

Квіти

- Обріжте трав'янисті рослини, які вже відцвіли і мають непривабливий вигляд. Проте в холодних зонах це краще робити ранньої весни. Гілки забезпечують свого роду захист для коріння рослини. Крім того, гілочки рослини мають привабливий вигляд узимку, коли вони вкриті інеем.

- Посадіть нарциси на глибину 15 см до того, як з'явиться коріння на цибулинах. Відстань між великими цибулинами має бути 20 см. ▼

Фрукти

Можете починати збирання урожаю обліпихи, шипшини і чорноплідної горобини.

Добрива

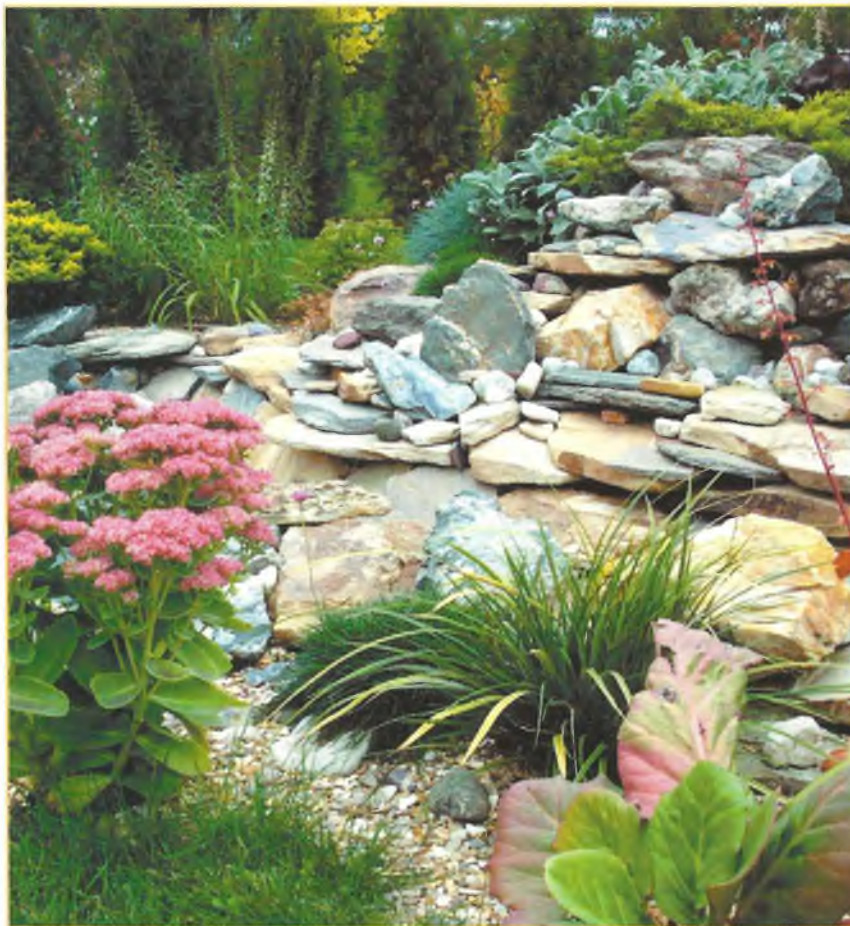
Підживіть ваші дерева фосфорно-калійними добривами — це підвищить їх зимостійкість і врожайність у наступному сезоні.

Овочі

Коли стручки квасолі починають жовтіти, зберіть урожай.

Цього місяця слід сіяти такі багатолітні рослини:

- > Зинку красиву
- > Дзвоник широколистий
- > Лілейник гібридний

Айстри

Вересень

15

Проведіть вибілювання листя
цикорію-сидивію.

16

17

18

Після збирання врожаю до листопада
обробіть дерева і кущі препаратами від
хвороб, насамперед від парші, моніліозу
та плямистостей.

19

20

21

Посадіть у ґрунт цибулини
крокусів, пролісків та тюльпанів.

Квіти

- Для вигонки гіацинтів, тюльпанів, нарцисів посадіть по 1—3 цибулини у вазон. Можна горщики з цибулинами прикопати в землю до заморозків.

- Пересадіть хризантеми й перенесіть їх до теплиці, де вони потім розцвітуть.

Фрукти

- Обріжте дворічні паго-ни малини, що вже відпло-доносили. Приріст цього року акуратно пригніть до землі і закріпіть — так малина перезимує краще.

- Із середини вересня по-чинайте садіння плодових дерев.

Геленіум осінній

- Починається збирання врожаю винограду для виноробства.

- Обрізання винограду восени проводять із середини вересня, закінчують його не пізніше 1 листопада. Основна мета осіннього обрізання винограду — регулювання росту і плодоносіння куща та окремих його частин. Це сприятиме нормальному розвитку винограду надалі.

- Добре проводити формуюче обрізання саду, видаляти сухі й небажані рослини.

Овочі

- Заготовляйте насіння й бульби для майбутнього врожаю.

- Якщо стоїть суха погода і коренеплоди моркви не розтріскуються, із збиранням можна зачекати. Урожай збільшиться, а морква краще зберігатиметься. У льохах морква добре зберігається в моху.

- Зелене листя цикорію-ендивію несмачне, гірке і жорсткувате. Для того щоб надати листю салатного цикорію придатний для споживання вигляд і смак, застосовують вибілювання листя (приблизно 12 тижнів із моменту сіяння): зберіть усе листя в пучок, зв'яжіть його і накрийте світлонепроникною плівкою, залишаючи отвори для вентиляції.

Цього місяця слід сіяти такі багатолітні рослини:

- › Геленіум осінній
- › Геліопсис
- › Доронікум
- › Конвалію травневу

22

У молодих і плодоносних садах внесіть органічні та мінеральні добрива. Кращий термін проведення цих робіт — початок пожовтіння листя. Максимальна глибина перекопування 20 см. Якщо ґрунт пересох, краще перекопати через декілька днів після поливу або опадів.

23

24

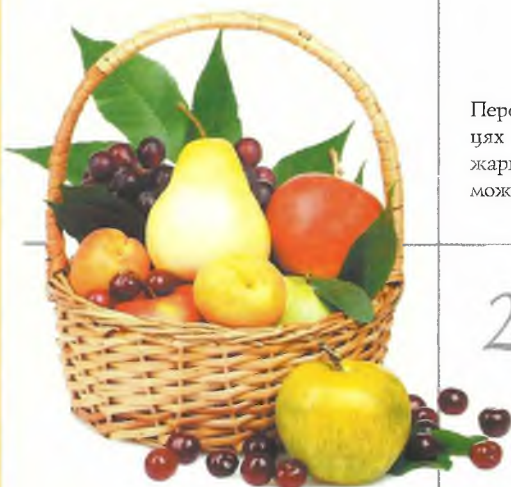
25

Очистити садовий ставок пізно влітку або восени буде легше, якщо покласти через нього драбину або довгу дошку. Приберіть довкола висохлі рослини. Обріжте водяні рослини.

26

27

Перевірте, щоб вентиляція в теплицях була закрита правильно. Коли літо жарке, дерев'яна вентиляційна система може деформуватися і в зимовий час створювати протяги.

▲ Яблука і груші пізньостиглих сортів, призначені для зберігання, складіть у ящики, перекладіть соломом, сухим сіном, грубою стружкою або папером.

28

Цього місяця слід сіяти такі багатолітні рослини:

- › Астранцію
- › Айстру новобельгійську
- › Ромашку рожеву

Фрукти

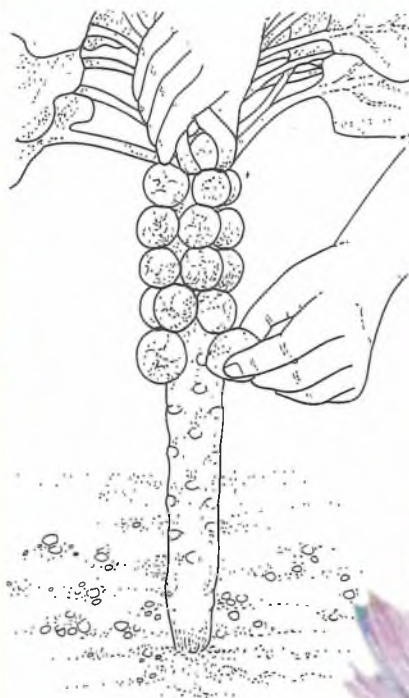
• Відокремте вкорінені пагони ожини від материнської рослини і посадіть у ґрунт, збагачений перегноєм. Поливайте щодня протягом десяти днів. Висаджуйте рослини на відстані 1,8—3 м.

- Починайте вкривати багаторічні ягідні кущі, що зимують у ґрунті.

Овочі

- Плоди гарбузів збирають, коли вони досягають зрілості, яку визначають за їх усохлою плодоніжкою, що стала твердою, як корок. Плоди пізньостиглих сортів або за дуже холодного літа збирають недостиглими, і вони дозрівають уже в процесі зберігання. Збирання урожаю звичайно починають у середині вересня ясного дня, до настання морозів.

- Зберіть урожай брюссельської капусти, як тільки головки затвердіють.

- Продовжуйте зимове сіяння цибулі, моркви, буряку, шпинату, щавлю, озимого часнику, петрушки, кропу та інших рослин.

Квіти

- Висадіть цибулини весняних крокусів. Також можна посіяти насіння крокусів. Вони зацвітуть на 3—4 рік.

- Приготуйте торф або кокосову стружку для зберігання багатолітників. До літа їх краще зберігати в прохолодному приміщенні, окремо від овочів.

Кімнатні квіти

За молодика добре проводити садіння і пересаджування кімнатних рослин.

Органічне садівництво

Навіть у кінці вересня добре проводити боротьбу з надземними шкідниками.

Астрація

Органічне садівництво

Багато квітів, такі як айстри, хризантема, кришталева травичка і геленіум, принаджують метеликів пізно влітку та восени.

Овочі

Посадіть озимий часник. Відстань між зубками — 5—7 см, між рядами — 30 см. Глибина садіння — 4—6 см.

Газони

- Скошуйте газонну траву раз на 1,5—2 тижні.
- Розберіть, почистіть і запакуйте садовий інвентар, столи, стільці.

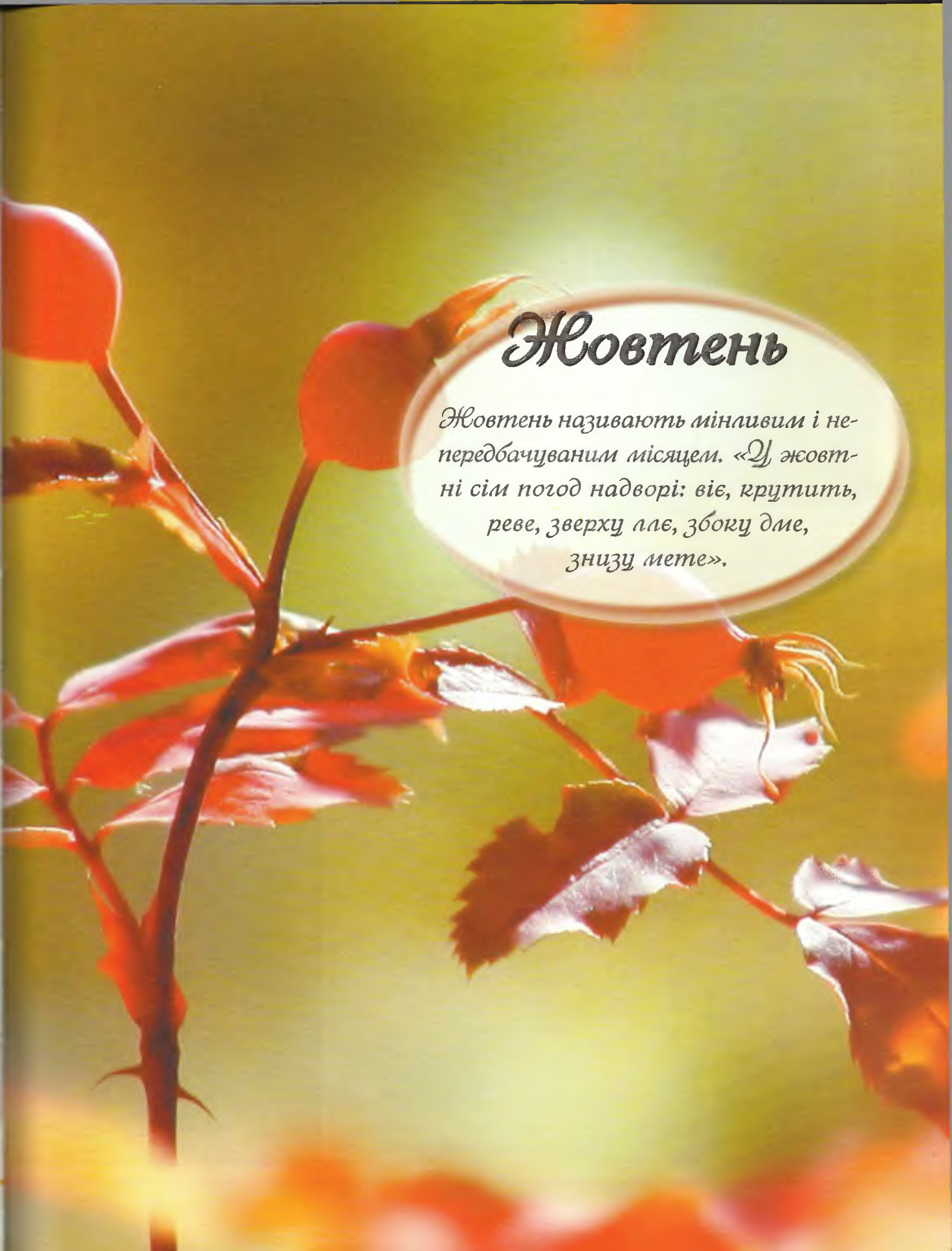
Квіти

До настання заморозків викопайте цибулини відцвілих гадіолусів. Акуратно піддіньте бульбоцибулину садовими вилами і вийміть цибулину разом із стовбуром. Якщо стовбур засох, акуратно видаліть його, якщо ні, підв'яжіть саджанець за стовбур у прохолодному місці. Коли листя засохне і обпаде, відокремте стовбур від бульбоцибулини.

Теплиці

Перевірте систему опалювання.

Жовтень

Жовтень називають мінливим і непередбачуваним місяцем. «У жовтні сім погод надворі: віє, крутить, реве, зверху ллє, збоку дме, знизу мете».

1

Посадіть цибулю. Її діаметр має бути 0,8—1,8 см. Більша цибулина може дати стріаку.

2

Квіти

- Якщо після заморозків надземна частина бегонії пошкоджена, викопайте бульби, стебла обріжте біля основи, а бульби з корінням і землею, що залишилася на них, розкладіть у ящики в один ряд і занесіть у прохолодне, сухе, провітрюване приміщення для просушування на місяць.

3

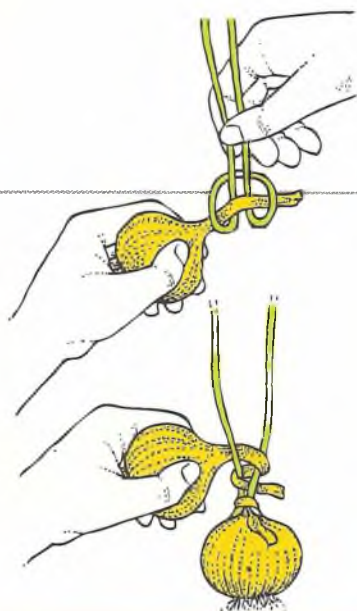
4

Допоможіть зеленим томатам дозріти, обгорнувши їх у папір і склавши в ящики.

5

6

Викопайте хрін.

7

◀ Сплетіть цибулю в «коси» і підвісьте в прохолодному сухому місці.

Овочі ►

Викопайте цукорій салатний, коли його листя зав'яне. Коренеплоди зберігайте в прохолодних приміщеннях. Пізніше на них з'являться нові пагони.

Фрукти

Ще можна посадити ягідні куші. Саджанці чорної смородини садять похило, заглиблюючи кореневу шийку на 7—8 см у землю. Агрус садять, не нахиляючи, і заглиблюють кореневу шийку на 5—6 см нижче рівня ґрунту.

Теплиці ▲

Провітрюйте теплиці щоразу, як є можливість, щоб уникнути застою повітря і високої вологості, яка може спричинити появу захворювань. Приберіть затінювання зовні теплиці.

Органічне садівництво

Прибране листя та сухі трав'яні рослини закладайте на компостну купу.

Цукорій салатний

8

9

Формуйте крону дерев і кущів, обрізуйте зайві пагони.

10

11

Збираючи урожай селери, використовуйте лопатку, щоб відгребти ґрунт коло основи кореня, потім садові вила, щоб дістати коренеплід із землі.

12

13

Кращий час для купівлі цикламенів — жовтень. У цю пору вони лише починають квітнути. Якщо їх правильно доглядати, цвітіння триває до травня. Підживляйте цикламени добривами що два тижні.

▲ Скопуючи ділянку, не видаляйте каміння завбільшки до 2 см. Воно допомагає зберегти сприятливу структуру ґрунту і покращує дренаж.

14

Квіти

- Приберіть кілочки, якими ви користувалися в літній період для підтримки рослин. Почистіть їх від решток землі, обробіть бактерицидним засобом і складіть на зберігання в сухе місце.

- Розсадіть саджанці рослин, що пустили коріння, у невеликі горщики і поставте в прохолодне місце в теплиці на зимовий період. ▼

Фрукти

Якщо ви не зробили цього раніше, то ще не пізно обрізати пагони малини, що вже відплодоносили.

Злийте воду з усіх ємкостей, які можуть бути пошкоджені під час замерзання води: відра, садові бочки, труби літнього водопроводу. Особливо потурбуйтеся про штучні декоративні водойми.

Газони

Якщо осінь випала сира, а на поверхні ділянки з'явилися калюжі застоюї води, подумайте, як поліпшити дренаж.

Овочі

Якщо на грядках залишилися пряні трави і цибуля-різець, їх можна посадити в горщики і поставити на підвіконня.

Органічне садівництво

Перекопайте ґрунт на грядках і пристовбурних кругах дорослих дерев і кущів — так ви позбавитеся від шкідливих комах, що зимують у землі. Не розбивайте велике груддя землі.

15

16

Зберіть селеру, якщо ви цього ще не зробили. Зберігайте її в прохолодному приміщенні у вологому торфі.

17

18

Поливайте тепличні рослини тільки вранці, щоб на ніч повітря вже було сухе.

19

20

21

◀ Не підживляйте кімнатні рослини в зимовий час, якщо тільки вони не квітнуть. Якщо удобрювати в горщиках рослини, що перебувають у стадії спокою, вони стають сприйнятливі до захворювань і шкідників.

Квіти

Заберіть бульби жоржин, як тільки їхнє листя почорніє від морозів. Обріжте стовбури рослини на висоті 13 см і акуратно викопайте бульби. Очистіть їх від надлишків землі, просушіть. Покладіть на зберігання в прохолодне, сухе, захищене від морозів місце. Підпишіть кожну рослину.

Органічне садівництво

Визначтеся, що робити з опалим листям: якщо стоїть суха погода, то його можна використовувати для укріття неморозостійких багатолітників, якщо йдуть дощі і листя просочилося вологою — закладіть його в компост.

Овочі

- Продовжуйте сіяння листяних овочів.
- Гарний час для засолювання, консервації, квашення.
- Починайте перекопування ґрунту і підготовку його до ранньовесняного сіяння.
- Добре проводити садіння рослин, які повільно ростуть, коренеплодів, на насіння.

Теплиці

В осінньо-зимовий період скоротіть полив рослин.

Органічне садівництво

До складу органічних добрив можуть входити: кісткове борошно, кров, рибне борошно, роги й копита, морські водорості.

Газони

- Проводьте полив і розпушення ґрунту — це сприятливо вплине на рослини наступного року.
- Приготуйте ділянку до засівання нового газону. Скопайте ґрунт, зберіть засохлі гілки. Навесні розпушіть землю граблями. ▼

Жовтень

22

23

24

25

Продовжуйте прибирання саду, спалюючи відходи, заражені хворобами і шкідниками.

26

27

Переберіть овочі в коморі, видаліть ті, в яких наявні ознаки зараження. ▼

28

Квіти ►

• Обрізку бугенвілеї з метою формування кущика чи штамбової форми (дерева) можна проводити восени в жовтні. Під час осінньо-зимового сну бугенвілея скидає листя.

Органічне садівництво

Якщо у вас обмежена кількість компосту для мульчування рослин, використовуйте чорний поліетилен. Також ви можете використовувати картон і газети.

• Саме час почистити ставок у саду, видаляючи листя, гілки та інше сміття. Горішки із сортовим лататтям на зиму виймають із водойм, переносять у світле опалюване приміщення і розташовують у посудинах з водою. Потурбуйтеся про тварин і комах. ◀

• Укrijте цибулинні: нарциси, лілії і гіацинти сухим листям, тирсою або стружкою шаром 15—20 см, а потім ялиновим гіллям. Крім захисту від морозів, ялинове гілля збереже цибулини від мишей.

• Укrijте троянди ялиновим гіллям, опалим листям, торфом тощо.

Овочі

• Якщо ви хочете навесні на два тижні раніше зібрати урожай редиски, петрушки, кропу і моркви, то висійте насіння вже зараз.

• Продовжуємо підзимове сіяння цибулі, моркви, буряку, шпинату, щавлю, озимого часнику, петрушки, кропу тощо.

Фрукти ►

• Підготуйте ями для садіння дерев і кущів.

• Побіліть штамби дерев або оберніть їх білим нетканим накривним матеріалом.

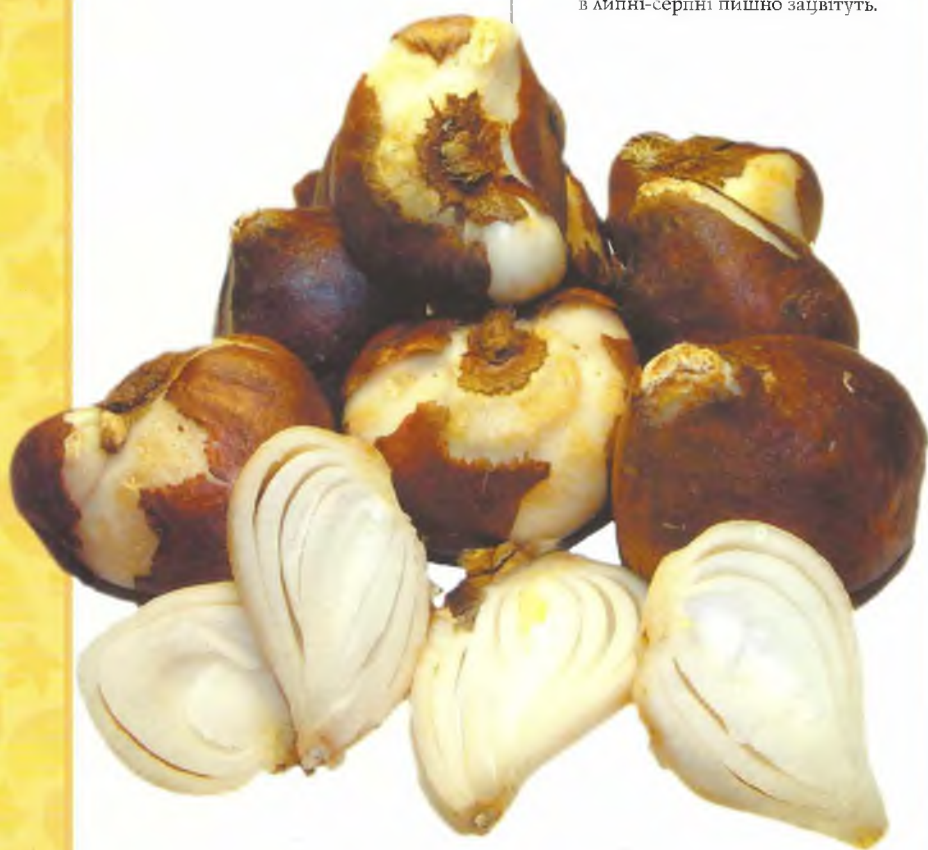

29

30

31

Посійте насіння мальви або шток-
троянди під зиму. Навесні з'являться
сходи, які за літо розвинуть прикоре-
неву розетку листя, а наступного року
в липні-серпні пишно зацвітуть.

Овочі

- Можна посіяти черемшу. Її висівають на глибину 2—2,5 см, посіви засипають опалим листям.

- Якщо не настали заморозки нижче $-4-5^{\circ}\text{C}$, капусту можна не прибирати. Підірвіть коріння, щоб качани не розтріскувалися від різких коливань вологості ґрунту.

Квіти

- Якщо температура не піднімається вище $+10^{\circ}\text{C}$, висадіть гіацинти.

- Бульбоцибулини гладіолусів після просушування й ретельного очищення від землі, старого коріння і старих бульбоцибулин тримають у паперових пакетах або полотняних мішечках за постійної температури повітря $5-10^{\circ}\text{C}$ і вологості 60—70 %. Корнебульби жоржини після ретельного промивання, дезинфекції і просушування зберігають у ящиках за температури $3-8^{\circ}\text{C}$ і вологості повітря 60—70 %. Їх можна засипати сухим піском, торфом або тирсою. Бульби бегонії після місячного просушування й ретельного очищення зазвичай зберігають у поліетиленовому мішечку з вологим мохом або піском за температури $5-10^{\circ}\text{C}$. Перевіряти зберження садильного матеріалу треба кожні 2—3 тижні.

Листопад

Листопад називають воротами зими. Темніє рано, сонце з'являється рідко. Червоні кетяги горобини в сірому повітрі ще не такі помітні, як на тлі снігу близької зими.

Листопад

1

2

Зима — спадкоємиця літа.

3

4

Зберіть зимову капусту. Також викопайте пастернак.

Висадіть селеру.

5

6

Почистіть квасолю. Стебла і листя складіть на компостну купу.

7

Пересаджуючи кактус, обгорніть його газетою, щоб захистити руки від колючих голок.

Квіти

- Скопайте нові клумби на глибину 30 см і додайте добрива. Зберіть і спаліть усі засохлі гілки. Попіл збирайте в суху банку.

- Весняні цибулинні, які ви не посадили на клумби або в горщики, можна висадити навколо кущів. Це захистить їх від морозів.

Органічне садівництво

Деякі птахи шкодять фруктовим деревам, але більшість корисні, оскільки вони знищують личинки шкідників. Цих птахів можна принадити в сад, посадивши в ньому барбарис, глід, гостролист, горобину, обліпиху, тис.

Фрукти

- Для полегшення збирання урожаю обліпихи рекомендуємо зрізати гілочки з дерева, а ягоди оббирати вдома.

- Викопайте підщепи яблуні, сливи та інших культур, якщо ви плануєте робити зимове щеплення. Помістіть їх у підвал у вологу тирсу.

- Зніміть із дерев і зберіть під ними уражені хворобами засохлі плоди і знищте їх.

Газони

Почистіть газонокосарку — зніміть засохлий ґрунт і рештки трави, помийте її і досуха витріть. Змастіть усі металеві частини олією. Перевірте на справність усі електричні частини пристрою.

Теплиці

Із першими заморозками на ґрунті захистіть рослини, накривши їх мішковиною. З ранку, коли мороз спаде, зніміть мішки з рослин.

Овочі

Обріжте артишоки на рівні ґрунту. У міру зниження температури накрийте коріння хмизом і зверху листям, доводячи товщину укриття до 30—35 см.

8

Закладені на зберігання картоплю, коренеплоди, яблука та інші овочі й фрукти необхідно оглядати двічі на місяць і видаляти хворі й гнилі.

9

10

11

Якщо настали стабільні приморозки, а цвітна капуста не встигла визріти, її можна пересадити в парник або в горщик і занести до приміщення на дощухування.

12

Згребіть граблями листя на компостну купу. Якщо залишити його на доріжках, у ньому з'являться шкідники.

13

Квіти

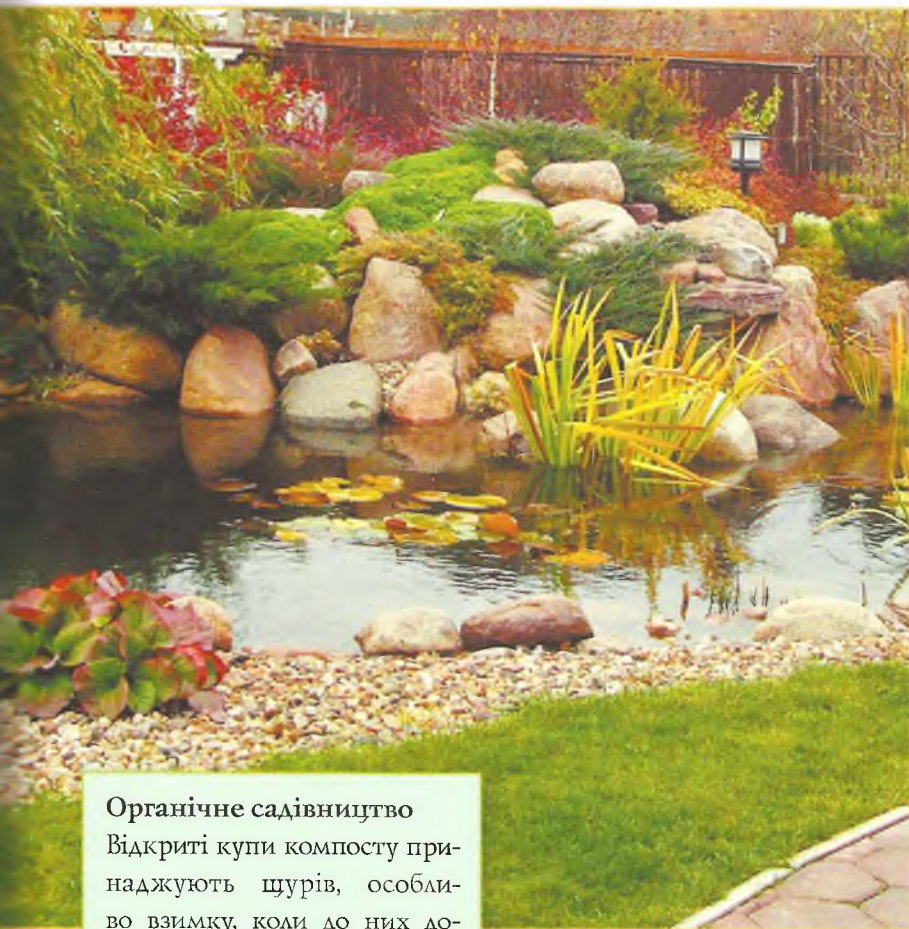
- Двічі на місяць оглядайте цибулини, кореневища, коренебульби та бульбоцибулини, що зберігаються у вас. Викидайте ті, що загнили, вирізуйте гострим ножем невеликі вогнища пошкоджень і дезинфікуйте ранки товченим вугіллям або зеленкою. Ніж щоразу обполіскуйте розчином марганцівки.

- Починайте очищати насіння квітів та овочів, зібране влітку і восени.

- Висівайте насіння весняних квітів у промерзлу землю, щоб воно не проросло передчасно, на задалегідь підготовлені грядки. Для зберігання снігу, під яким температура буває рівнішою, посіви прикривають ялиновим гіллям.

14

Органічне садівництво

Відкриті купи компосту при-
наджують щурів, особли-
во взимку, коли до них до-
даються кухонні відходи.
Понад 50 % щурів є пере-
носниками зарази. Тому пра-
цюючи з компостом, обов'яз-
ково одягайте гумові рука-
вички.

Теплиці

Взимку поливайте рослини
в теплицях дуже обережно.
Якщо рослини надмірно по-
лити, коріння загине. Якщо
ви не впевнені, чи треба по-
лити рослину, краще цього не
робіть. Трохи підсохлий ґрунт
взимку кращий, ніж зали-
тий.

Під зиму можна сіяти такі однорічні рослини:

- › Волошку синю
- › Годецію
- › Дельфіній Аякса
- › Діморфотеку
- › Іберис
- › Календулу
- › Кларкію
- › Коллінсію
- › Космос
- › Лаватеру
- › Лобулярію
- › Мак самосій
- › Малькольмію
- › Матіолу
- › Нігеллу
- › Резеду
- › Скабіозу
- › Флокс Друммонда
- › Хризантему
- › Ешшольцію

Іберис

15

16

Під зиму можна сіяти такі багатолітні рослини:

- > Аквелегію
- > Гайлардію
- > Гіпсофілу
- > Дзвоник
- > Лілейник
- > Люпин

17

18

Щоб рослини в зимовому саду краще пристосувалися до короткого дня, понизьте температуру повітря до 15—17 °С.

19

20

Зберіть після перших морозів плоди дикої горобини, калини та плоду — вони дуже корисні людям із захворюваннями серця та судин. ▼

21

Щоб гілки дерев не ламалися під тягарем снігу, можна підставити під них підпори. Кущі можна обв'язати шпагатом, дротом або накривним матеріалом.

Теплиці

Стежте за вологістю субстрату, в якому зберігаються бульби жоржин, бегонії, жовтців, анемон. У сухому — вони швидко висохнуть, у надто вологому — вкриються пліснявою.

Кімнатні квіти ▲

Поставте листя африканської фіалки у воду, це сприяє розвитку коренів. Коли з'явиться коріння, посадіть листя в маленькі горщики.

Ягоди

• Після перших заморозків заготовляють плоди терну. Сік з ягід терну має антибактеріальні властивості, тому його призначають при розладах шлунку, викликаних простими паразитами. Плоди застосовують при дизентеріях, харчових отруєннях, неспецифічному коліті.

Овочі

• Продовжуйте збирати урожай брюссельської капусти.

• Зберіть урожай пастернаку, використовуючи садові вила. Очистіть коренеплоди від решток землі. ▲

Органічне садівництво

Приберіть усе сміття в теплиці, оскільки саме в ньому розплоджуються шкідники.

22

23

Можна братися до квашення капусти.

24

25

26

27

28

Почистіть садовий інвентар: лопати, сапи, граблі тощо. Змастіть їх металеву поверхню тканиною, змоченою в олії.

Кімнатні квіти

- Зменшення (або припинення) поливу, зниження температури утримання, виключення добрив — ідеальні умови існування для кімнатних рослин у зимовий період.

- Кімнатні рослини з яскравим забарвленням особливо тішать око восени і взимку.

Фрукти

- Наріжте однорічні пагони для зимових і весняних щеплень після перших морозів. Зрізайте живці з південного боку крони, із сильних і урожайних дерев. Прутики мають бути до 40 см завдовжки з нормально розвинутими брунька-

ми. Живці одного сорту зв'яжіть у пучок і загорніть у вологу тканину, потім у папір, а зверху обгорніть плівкою. Покладіть живці в прохолодне приміщення.

- Регулярно перевіряйте яблука і персики в коморі. Викиньте ті, які починають псуватися. Якщо їх вчасно не викинути, фрукти, що лежать поряд, теж можуть почати гнити.

- Із настанням легких морозів та відсутності снігу суніця може дістати значні пошкодження, тому її краще вкрити листям деревних порід, ялиновим гіллям або сухим торфом.

Квіти

- Обгорніть декоративні хвойні рослини мішковиною або накривним матеріалом. Це захистить їх від мокрого снігу й вітру, а також від сонячних опіків.

- Установіть накриття зі скла, плівки або тирси над кущами троянд.

29

Органічне садівництво

Підгодовуйте птахів. Для підгодовування годиться практично все: насіння, крупи, шматки і крихти хлібобулочних виробів, шматочки несолоного сала і м'яса, маргарин, масло, залишки їжі. Пам'ятайте: не можна давати птахам солону їжу і житній хліб! Важливо не просто кинути на сніг їжу, а подати її. Для цього використовуються різні годівниці, можна залишати їжу на пеньках, у крайньому разі — кидайте їжу на втоптаний сніг.

30

Захистіть посадки цибулинних квітів від мишей. Розкладіть отруєні приманки. Коли випаде сніг, починайте обтопувати грядки з квітами, порушуючи тим самим ходи гризунів.

Теплиці

Складаючи план теплиці, розрахуйте все так, щоб до неї потрапляла максимально можлива кількість світла. Також необхідно виключити протяги. Розташуйте вхід із південного або західного боку, так щоб протяги не потрапляли прямо в отвір дверей.

Квіти

Приберіть із цикламена й азалії зів'ялі квітки.

Органічне садівництво

Кажани корисні для саду, адже вони поїдають шкідників. Не чіпайте місця їхньої зимівлі.

Овочі

Не залишайте картоплю, вирощену на власному городі, для садіння в наступному році — найімовірніше вона буде заражена вірусами і не дасть гарного урожаю. Краще купіть свіже сертифіковане насіння.

A close-up photograph of a branch with several round, red berries. The berries and the branch are heavily coated in a thick layer of white frost or snow, giving them a textured, crystalline appearance. The background is a soft, out-of-focus white, suggesting a snowy environment.

Трудень

Закінчилася осінь із холодними дощами, закружляли перші сніжинки зимового місяця. «Трудень земаю грудить, а хатинки студить».

Грудень

1

2

Струшуйте мокрий сніг із дерев і кущів, щоб під його тягарем не зламалися віти.

3

4

Якщо пуансетію притемнювати з вересня, вона почне квітнути в грудні. Коли рослина відквітне, зів'ялі квітки слід обірвати. ►

5

6

7

◄ Азаліям під час цвітіння необхідний рясний полив.

Квіти

• Починайте готуватися до Нового року! Придбайте ялиночку в контейнері. Вкопайте її разом із горщиком у сад. А в кінці грудня внесіть у хату і причепуріть. Перший час ялиночку обприскуйте водою кілька разів на день. Після свят винесіть дерево до прохолодного приміщення, а за доброї погоди висадіть у ґрунт.

- Перевіряйте стан кореневищ, коренебульб, живців, що зберігаються у вас. Не допускайте пересихання або перезволоження субстрату. На дотик пісок, торф або тирса мають бути вологими, але не мокрими.

- Використовуйте сніг як накривний матеріал.

Теплиці

Не забувайте вмикати підсвічування кімнатним квітам, які цвітуть.

Газони

Якщо ви збираєтеся купити нову газонокосарку, саме час почати її підшукувати. Якщо навколо вашого газону засаджені клумби з квітами, вам підійде роторна газонокосарка.

Овочі

- Пересадіть цикорій у великі горщики з піском. Полийте його і поставте в тепле, темне місце.

- Можна посіяти зелень на підвіконні. Вона досягне якраз до Нового року. ►

8

9

10

11

Не топчіть ґрунт, оскільки це ущільнює і порушує його структуру.

12

13

14

◀ Перевірте на схожість насіння, що зберігається.

Фрукти

Огляньте підпори, які підпирають фруктові дерева. Пошкоджені замініть.

Органічне садівництво

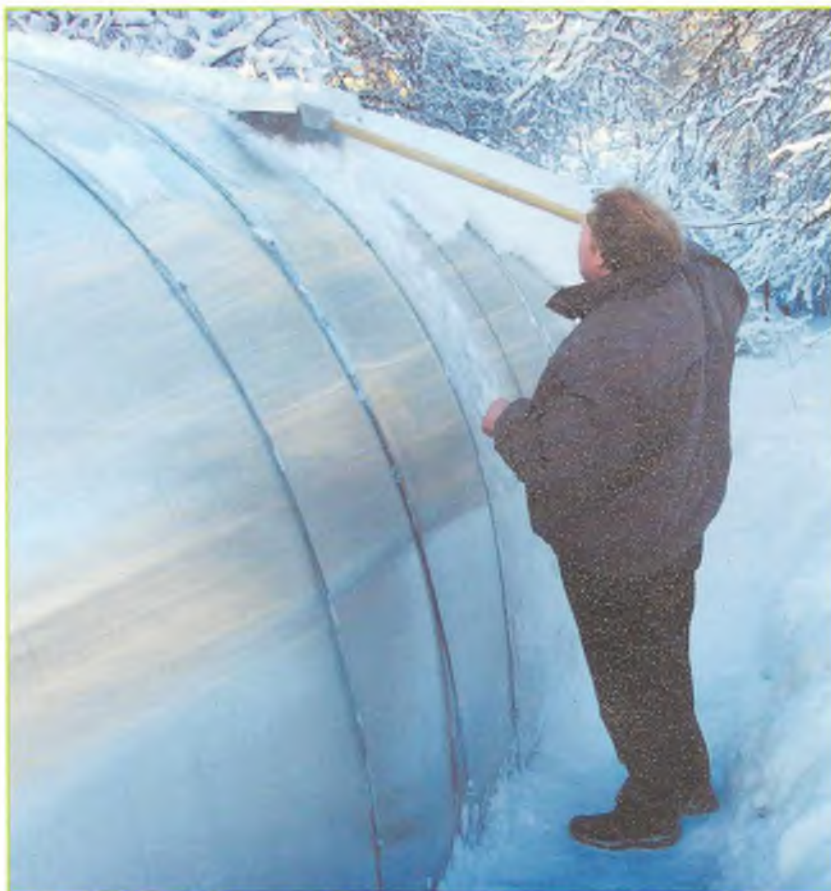
У пухкому снігу миші-полівки створюють цілу мережу ходів і можуть дістатися до кори саджанців та молодих дерев. Підгортайте снігом стовбури та обов'язково утоптуйте його широкою смугою довкола дерева. У промерзлій землі миші вже не зможуть робити ходів, а на поверхню виходять вельми неохоче.

Теплиці

- Якщо теплиця порожня, ретельно почистіть її. Протріть усі рами і стекла, підмости. Якщо можливо, залиште двері й вентиляцію відчиненими на кілька днів, особливо якщо погода холодна.

- Очищаючи сніг із теплиці, не можна користуватися гострими предметами. Не слід зчищати і крижану кірку — можна подряпати поверхню і порушити захисний шар.

Бегонія

Квіти

- Запам'ятайте, що насіння таких культур, як агератум, бегонія завждиквітуча, лобелія, ерінус, садові ротики, мімулус, бальзамін Воллєра, петунія, портулак, тютюн крилатий, целозія срібляста, краще ростуть на світлі з притіненням від прямого сонячного світла. А таким культурам, як сальпігосіс, флокс Друммонда, шизантус, для росту необхідна темрява.

- Не забувайте підживлювати рослини, що цвітуть.

15

16

17

18

Перегляньте хімікати, які у вас є. Всі препарати з простроченим терміном придатності покидайте. Доберіть ефективні й свіжі препарати і добрива.

19

20

21

◀ Складіть перелік необхідних покупок для саду та кімнатних рослин: ґрунт, засоби боротьби зі шкідниками та хворобами, добрива, горщики й кашпо, міні-теплиці, опори та ярички.

Квіти

• Обрізаючи гілки вічно-зелених рослин, щоб прикрасити будинок, використовуйте гострий секатор.

• Зріжте для вигонки кілька гілок бузку, черемхи, карликової вишні або інших красивоквітучих кущів. Поставте їх у вазу, всипте у воду трохи цукру, для знезараження покладіть срібну ложку або монету. Можна додати маленький шматочок деревного вугілля. Воду міняйте раз на 3—5 днів.

- Цибулинні рослини, які посажені для вигонки до березня-квітня, час переставити до приміщення з температурою 2—4 °С. Це затримає розвиток паростків.

Овочі

Якщо ви ще не підготували ґрунт для вирощування розсади, візьміть його із саду, пропарте в духовці або на пару. До сіяння насіння зберігайте підготовлений ґрунт у закритому поліетиленовому пакеті.

Фрукти

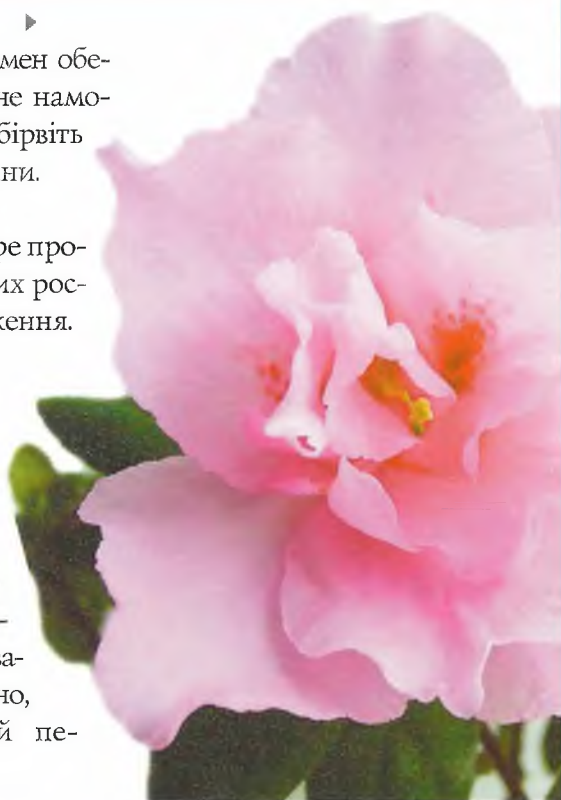
Регулярно перевіряйте фрукти в коморі, викидаючи ті, які подають ознаки гниття.

Кімнатні квіти

- Поливайте цикламен обережно, намагаючись не намоочити квіти й листя. Обірвіть відцвілі головки рослини.

- У цей період добре проводити поділ кімнатних рослин із метою розмноження.

- Взимку будьте акуратні з поливом кімнатних рослин — у цей період коренева система квітів працює в уповільненому режимі, і поглинання вологи відбувається не так інтенсивно, як у весняно-літній період.

22

23

24

25

Оглядайте кімнатні рослини на предмет появи комах-шкідників. В умовах недостатньої вологості можлива поява павутинного кліща, борошнистого червця, щитівки. У разі їх появи негайно вживайте заходів для боротьби з ними.

26

27

28

◀ Якщо ви вирішили купити на Новий рік вже зрубану ялинку, щоб вона довше залишалася свіжою, поставте деревце у відро з вологим піском.

Квіти

- Із настанням морозної погоди (вночі нижче -10°C) закрийте щілини в укриттях троянд, залишених для провітрювання, інакше живці замерзнуть і навесні перетворяться на шипшину.

- Обріжте останні гілки з пізньоквітучих хризантем на рівні близько 15 см над ґрунтом.

- Добре вкривайте альпійським снігом. Для затримання снігу можна вкрити його ялиновими гілками.

Фрукти

- Зберігаючи яблука в зимовий період, дотримуйте таких умов: не зберігайте їх разом із цибулею, часником і картоплею. Вологість повітря під час зберігання має досягати 80—90 %, якщо вона буде нижча, плоди швидко зіпсуються.

- У районах, де зайці завдають шкоди насадженням, обгортайте штамби дерев руберойдом або іншим нетканим матеріалом.

- У цей період свого справжнього смаку набувають яблука сортів «Аніс червоний», «Антонівка звичайна», груші «Безнасінька мічурінська» та інші.

Кімнатні квіти

- Пересадіть гіпеаструм у горщики діаметром 13—15 см. Залиште півцибулини над ґрунтом, полийте і поставте до приміщення, де температура повітря 13—16 °С.

29

Читайте літературу з квітництва, садівництва та фітодизайну. Складайте плани на майбутній рік.

30

31

З Новим роком! Працьовитості, терпіння та нових ідей вам у наступному році!

Квіти

• Взявши листя й квітки рослин із зимового саду, можна виготовити крижані декорації. Для цього візьміть глибоку миску з пластика (скло може лопнути), розкладіть на дні ягоди, квіти, листя, гілочки, залийте водою шаром 2—3 см і заморозьте. На заморожене дно встановлюємо салатник меншого розміру, у зазор між стінками укладаємо гілочки, квіточки та ін. й акуратно заливаємо водою. Коли вода замерзне, у меншу посудину наливаємо трохи гарячої води, а більшу ставимо в каструльку з гарячою водою, щоб звільнити крижаний посуд від форм. У теплі такий посуд довго не простіє, та зате коли ви вийдете на вулицю милуватися феєрверком, то фрукти в такій вазі матимуть просто казковий вигляд! Так само можна зробити незвичайні свічки.

• Для прикрашання ново-річної ялинки можна використати дрібні яскраві фрукти з вашого сховища (яблука, груші тощо), підвішені в кошиках із кольорового паперу або у зв'язаних гачком серветках. Також прикрасити ялинку можна квітами з вашого зимового саду. Долучіть до виготовлення таких ялинкових іграшок дітей.

• Створіть святковий настрій собі і своїм близьким, розвісивши різдвяні віночки, які останнім часом перекочували до нас із Заходу. Для їх виготовлення можна використати ялинові гілочки, шишки, кетяги горобини чи бузини та багато інших флористичних матеріалів, які можна зібрати в лісі або у вас на ділянці.

A vibrant collage of fresh ingredients. In the foreground, a white bowl is filled with several bright red cherry tomatoes. To the right, a wooden cutting board holds a few cloves of purple-skinned garlic and several small, dark peppercorns. In the upper left, a lemon wedge is visible, along with a green chili pepper and some fresh green herbs. The background is a soft, out-of-focus white.

Закінчення

Пам'ятайте, що чергування культур допоможе уникнути виснаження ґрунту. Рослину повертають на місце, де вона росла не раніше, ніж через 3—4 роки. Але є винятки: томат, квасоля, суниця, картопля — вони можуть рости на одному і тому ж місці роками!

**Кращими попередниками
основних овочевих
культур є:**

- Для зелених культур (крім салату) — капуста, огірок, коренеплоди, цибуля.
- Для ранньої білокачанної і цвітної капусти — картопля, томат, ріпчаста цибуля, боби, коренеплоди (крім редиски, ріпи, редьки та брукви).
- Для середньої і пізньої білокачанної капусти — томат, картопля, боби, морква, буряк.
- Для ріпчастої цибулі — огірок, томат, рання білокачанна капуста, рання картопля, боби, пізня капуста й картопля.
- Для огірка — рання білокачанна і цвітна капуста, томат, картопля, боби (крім квасолі), коренеплоди (крім моркви), оскільки квасоля і морква уражаються білою гниллю, як і огірок.
- Для моркви — картопля, капуста, зелені культури (крім салату, що хворіє на білу гниль), томат, боби (крім квасолі).
- Для буряку — огірок та інші гарбузові, ранні картопля, капуста, томат і всі боби, пізня капуста.
- Для картоплі — огірок, кабачок, гарбуз, патисон, капуста, боби, коренеплоди, цибуля.

- Для томату, перцю, баклажана, фізалісу — рання білокачанна і цвітна капуста, огірок, кабачок, гарбуз, боби, ріпчаста цибуля, коренеплоди, пізня капуста.

- Для часнику — огірок, томат, рання білокачанна капуста, боби, пізня капуста.

**Враховуйте також
сумісність рослин.
Несумісні рослини:**

- Не рекомендується садити боби (квасолю, горох, сою) з цибулею і часником. Також на боби погано діє сусідство чорнобривців і полину гіркого.

- Горох несумісний із бруквою, квасолею і томатом. Горох і квасоля конфліктують із цибулею і часником.

- Несприятливі поєднання гороху з усіма видами цибулі, помідорами, часником, бруквою, квасолею.

- Волоський горіх пригнічує все, що потрапляє під його крону.

- Капуста несумісна з помідорами, морквою, також вона не поєднується з петрушкою, морквою і дуже страждає від винограду, що близько росте. На листову капусту погано діє пижмо.

- Картопля несумісна з огірками, соняшником, помідорами і гарбузом (вони можуть викликати у неї захворювання на фітофтору). Так само її пригнічують: вишня, яблуня, малина і горобина. Не рекомендується садити картоплю поряд із селерою.

- Погані сусіди для кукурудзи — буряк столовий і селера.

- Смородину й агрус не можна садити поряд, оскільки вони обидва ушкоджуються огнівкою.

- Цибуля не поєднується з бобами, горохом, квасолею. Не бажано її саджати поряд із капустою і картоплею. Для неї несприятливо також сусідство шавлії.

- Якщо поряд ростуть малина і суниця, це сприяє розмноженню сунічно-малинового довгоносика.

- Якщо поряд посаджені обліпіха, суниця і пасльонові, це сприяє розвитку однакових хвороб.

- Огірки пригнічують помідори. Також вони ворогують із картоплею та ароматичними травами.

- Персик пригнічує вишню, грушу та яблуню. Їх треба садити подалі одне від одного.

- Не садіть поряд петрушку, огірок і качановий салат.

- Помідор, кріп і квасоля несумісні з капустою. Також помідори агресивні щодо винограду. А от пригнічують їх картопля і ріпа. Томати не садіть поряд з огірком, ріпою, горохом, буряком, петрушкою, яблунею, червоною капустою.

- Редьку не садіть зі шпинатом.

- Салат несумісний із гірчицею листовою.

- Буряк погано уживається з картоплею, шпинатом і кукурудзою.

- Тополя дуже агресивна. У її парах задихаються багато культурних рослин (яблуня, кукурудза тощо).

- Гарбуз — картопля.

- Квасолею пригнічує цибуля-шалот.

- Фенхель пригнічує практично всі культурні рослини.

- Дія трав: шавлія несумісна з цибулею, чорнобривці погано діють на боби, полин — на боби й горох, а пижмо — на капусту листову.

Пам'ятка

ДЛЯ КІМНАТНОГО КВІТНИКАРСТВА:

- придбавши рослину, пересадіть її в керамічний горщик для квітів, заздалегідь підготувавши для неї ґрунт. Не забудьте і про своєчасне підживлення квітки, стежте за тим, щоб ґрунт не пересихав і, навпаки, не закисав від надмірно рясного поливу.

ДЛЯ САДОВОГО КВІТНИКАРСТВА:

- полив усього квітника проходитиме одночасно, і квіти, що потребують кардинально різної кількості вологи, можуть не ужитися поряд;

- необхідно точно з'ясувати: як краще висаджувати в землю ті чи інші квіти: розсадою чи насінням, із поливом чи в суху землю. Який час сприятливий для садіння квітів і як довго вони цвітуть, треба знати для того, щоб ваш квітник не втратив свого святкового вигляду через кілька днів;

- квіти можуть бути багаторічними або однорічними, стійкими до холоду чи ні. Ці особливості треба враховувати для догляду за квітами. Крім того, деякі квіти потребують удобрення і підрізування. З постійного догляду квітника можна виокремити полив і підрізування в'янутих суцвіть.

САДІВНИКОВІ Й ГОРОДНИКОВІ:

- постійна оптимальна температура проростання деяких рослин: теплолюбні культур (баклажан, перець, томати) — 25—30 °С; холодостійких культур (капуста, редиска, ріпа, морква, цибуля та ін.) — 20—25 °С;

- із кожної плодової та ягідної культури у вашому саду краще мати кілька сортів різних термінів дозрівання;

- стандартні саджанці плодових та ягідних культур 1—2-літні. Запам'ятайте: що молодші рослини, то краще вони приживаються;

- вибираючи саджанці, звертайте увагу насамперед на розвиток кореневої системи і мичкуватості коріння;

- саджанці (ОКС) для продажу мають бути без листя, інакше можливе висихання пагонів;

- тимчасово (до 5 днів) саджанці можна зберегти, якщо коріння присипати вологим ґрунтом (торфом, тирсою, піском) або загорнути в мокру тканину і в плівку і тримати в прохолодному місці;

- для кращої приживаності саджанців коріння перед садінням обробіть стимулятором коренеутворення (корневін, циркон — за інструкцією);

- після садіння саджанці треба полити (з розрахунку 1—2 відра на 1 плодову рослину), ґрунт замульчувати торфом або іншим матеріалом (картон, плівка тощо);

- ґрунт треба готувати з осені, бо осінній обробіток значно корисніший, ніж весняний: прибирання бур'янів, внесення добрив, розпушення.

- Сподіваємося, що ці поради допоможуть вам створити чудові квітник, сад і город, які тішитимуть вас ще багато років!

Видання для організації дозволяє
ШЕЙКІНА Катерина Олександрівна

ЩОДЕННИК САДІВНИКА

P16242U Підписано до друку 15.01.2012.

Формат 84×108/16. Папір крейдяний.

Гарнітура Книжкова. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 13,44

Головний редактор Н. В. Бірічева

Технічний редактор Т. Г. Орел

Коректор Н. В. Красна

ТОВ Видавництво «Ранок».
Свідоцтво ДК № 3322 від 26.11.2008.
61071 Харків, вул. Кібальчича, 27, к. 135.
Для листів: 61045 Харків, а/с 3355.

E-mail: office@ranok.com.ua

Тел. (057) 719-48-65,

тел./факс (057) 719-58-67.

З питань реалізації звертатися за тел.:
Харків – (057) 712-90-87, 712-91-46;
e-mail: deti@ranok.com.ua

Віддруковано з готових діалізів у ТОВ «Фактор-Друк»
61030, м. Харків, вул. Саратовська, 51, тел.: (057) 7-175-185.
Наклад 2000 пр. Замовлення № 1063

Київ – (044) 599-14-53, 377-73-22,
Дніпропетровськ – (056) 785-01-74,
(056) 789-06-24, (067) 635-19-85;
Донецьк – (062) 344-38-38, (067) 620-00-27;
Івано-Франківськ – (0342) 72-41-54,
(067) 343-11-37;

Кривий Ріг – (056) 401-27-11, 404-15-49;
Львів – (032) 244-14-36, (067) 340-36-60;
Одеса – (048) 737-46-54; (067) 481-22-11,
Сімферополь – (0652) 54-21-38, (067) 692-32-43;
Тернопіль – (0352) 49-58-36, (067) 350-19-05;
Хмельницький – (0382) 706-316, (067) 381-06-33.

«Книга поштою»: 61045 Харків, а/с 3355. Тел. (057) 717-74-55, (067) 546-53-73.

E-mail: pochta@ranok.com.ua

www.ranok.com.ua

Папір, на якому надрукована ця книга,

безпечний для здоров'я
та повністю
переробляється

має 84% білизни —
оптимальний рівень,
рекомендований офтальмологами

при вибілюванні паперу
не використовувався
хлор

Разом дбаємо про екологію та здоров'я

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

ВИДАВНИЦТВО

РАНОК

ISBN 978-617-540-885-8

9 786175 408858

www.ranok.com.ua

Садівництво являє собою безперервну цілорічну діяльність. Наша книга-щоденник стане хорошим помічником як садівникам-початківцям, так і професіоналам у цій галузі.

- У цій книзі ви з легкістю зможете зробити необхідні для себе записи, накидати план посадок насіння або розсади.
- Книга-щоденник із садівництва допоможе зробити планування ваших садових робіт більш грамотним.
- На сторінках книги ви знайдете масу корисних і важливих порад із садівництва:
 - догляд за плодовими деревами;
 - вирощування розсади;
 - посів насіння;
 - обробка ґрунту;
 - догляд за інвентарем.

Сподіваємося, що наші поради допоможуть вам створити чудовий квітник чи город, який буде радувати вас багато років!